

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce na roky 2023 – 2028

Čamovce, 2023

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Zámer spracovania
Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čamovce

Tabuľka č. 1

Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čamovce na roky 2023 – 2028
Forma spracovania	Externými odborníkmi a zástupcami samosprávy, v zmysle zákona 309/2014 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a platnej Metodiky
Riadenie procesu spracovania	• Projekt spracuje pracovná skupina zložená z externého odborníka a volení zástupcovia Obce Čamovce • Občania budú informovaní prostredníctvom úradnej tabule • Podnikateľské subjekty a neziskové organizácie budú oslovené ohľadne spolupráce
Obdobie spracovania	August 2022 – Marec 2023
Financovanie spracovania	Spracovanie bude financované z projektu „Podpora rozvoja a optimalizácie verejných politík v samosprávach okresu Lučenec“ (Európsky sociálny fond, OP Efektívna verejná správa), kód projektu: 14011APX2

Časový harmonogram spracovania dokumentu

Tabuľka č. 2, rok 2022/2023

Mesiac	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.
Úvod								
Analytická časť								
Stratégia obce								
Programová časť								
Realizačná časť								
Finančná časť								
Podporné kapitoly								

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PHRSR

Tabuľka č. 3

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Úradná tabuľa			
Miestny rozhlas			
Listy/pošta			
Elektronická pošta			
Tlačená verzia PHRSR			
Elektronická verzia PHRSR			
Verejné zasadnutie pracovnej skupiny			
Využitie nezávislého facilitátora			

Zoznam členov pracovných skupín

Tabuľka č. 4

Funkcia v strategickom plánovaní	Funkcia v pracovnom zaradení	Meno a priezvisko
Koordinátor	Starosta obce	Mgr. Adrián Karkusz
Člen pracovnej skupiny	Zástupca starostu - poslankyňa	Hilda Koóšová
Člen pracovnej skupiny	Poslankyňa	Alžbeta Balázsová
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Norbert Csépe
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Július Czene
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Norbert Koóš
Člen pracovnej skupiny	Poslankyňa	Žofia Mihályová
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Mgr. Jozef Molnár
Metodik	Strategické plánovanie, analýzy, facilitácia	Ing. Milan Haluška

OBSAH

1. ÚVOD – Základné východiská procesu tvorby a obsahu	1
2. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ.	3
2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií.....	3
2.2. Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PRO neimplementovala	5
2.3. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov	5
2.4. Analýza východiskovej situácie	6
2.4.1 História	6
2.4.2 Zemepisná charakteristika a prírodné zdroje	6
2.4.3 Výmera obce a využitie pôdy	9
2.4.4 Demografický vývoj	10
2.4.4.1 Stav a vývoj počtu obyvateľstva.....	10
2.4.4.2 Veková štruktúra obyvateľstva	12
2.4.4.3 Národnostná štruktúra obyvateľstva	13
2.4.4.4 Náboženská štruktúra obyvateľstva.....	14
2.4.4.5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	16
2.4.5 Trh práce	17
2.4.5.1 Nezamestnanosť.....	17
2.4.6 Ekonomický rozvoj (ekonomika).....	18
2.4.6.1 Obecný rozpočet	18
2.4.6.2 Malé s trendné podnikanie	19
2.4.6.3 Cestovný ruch	19
2.4.7 Sociálna infraštruktúra	21
2.4.7.1 Inštitúcie a organizácie	21
2.4.7.2 Školstvo.....	21
2.4.7.3 Sociálna a zdravotná starostlivosť	22
2.4.7.4 Služby.....	23
2.4.7.5 Kultúra a šport	23
2.4.7.6 Bývanie	24
2.4.7.7 Ochrana a bezpečnosť	24
2.4.8 Technická infraštruktúra	25
2.4.8.1 Doprava a cesty.....	25
2.4.8.2 Voda, kanalizácia a plyn	26
2.4.8.3 Elektrická energia, osvetlenie a rozhlas.....	26
2.4.8.4 Environmentálna infraštruktúra	27

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

2.4.8.5 Informačná spoločnosť a telekomunikácie	28
2.4.9 Manažment a správa obce	28
2.5. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia	29
2.5.1 Výsledky dotazníkového prieskumu	29
2.6. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie	30
2.7. Výstupy benchmarkingu v kontexte širšieho územia	32
2.8. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja	32
2.9. Strom výziev a problémov	33
3. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	33
3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ	33
3.2. Štruktúra priorít a ich väzby	33
3.3. Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov	34
3.3.1 Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov	34
3.3.2 Detailný popis strategických a špecifických (operatívnych) cieľov	34
3.4. Strategický prístup pre dosiahnutie vízie	46
3.5. Partneri pre implementáciu PHRSR a stratégia ich zapojenia	47
4. IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA	47
4.1. Nástroje na implementáciu stratégie	47
4.2. Systém monitorovania a hodnotenia naplňania PHRSR	49
5. PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV	49
6. RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA	52
7. RIADENIE IMPLEMENTÁCIE	53
8. ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE Z PHRSR	54
8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR	54
8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty	54
8.3. Záverečná správa	54
9. VYUŽITÉ LITERÁRNE ZDROJE A INÉ ZDROJE	55
10. PRÍLOHY	55

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čamovce na roky 2023-2028		
Obec Čamovce		
Schválený: uznesením Obecného zastupiteľstva vo Čamovciach č. 50/2024, dňa 20.05.2024		
Plánovacie obdobie	2021 – 2027	
Schvaľovací orgán / orgány	Obecné zastupiteľstvo	
Identifikácia územnej/-ných samospráv/-y, pre ktorý/-é sa dokument spracováva	Obec Čamovce	
Dátum schvaľovania		
Dátum platnosti	Od 01.06.2024 do 31.12.2028	
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHRSR	V zmysle tabuľky č. 4	
Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Ing. Milan Haluška, milan.haluska@tomasovce.sk	
Koordinátor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Mgr. Adrián Karkusz camovce@gmail.com	
Členovia tímov logistickej podpory	Ing. Dana Gel'hošová Bc. Ľubica Póšová	
Adresa zverejnenia PHRSR na napr. webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie (obcí, miest, VÚC)	www.camovce.eu	
1. ÚVOD - Základné východiská procesu tvorby a obsahu		
1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev)		
1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR	Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017	
1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR	Obecné zastupiteľstvo obce Čamovce	
1.1.3. Partneri	Dotknutá verejnosť	Obyvatelia obce Čamovce
	Hlavní aktéri rozvoja	Obyvatelia, podnikateľské subjekty, správcovia sietí, vodných plôch a vodných tokov, vlastníci nehnuteľností, neziskové organizácie
	Hlavní sociálno-ekonomickí partneri	Občania, neziskové organizácie
1.1.4 Inštitucionalizované partnerstvá pre tvorbu a implementáciu PHRSR	• ZMOS, ZMON • Mikroregión Obručná • MAS Partnerstvo južného Novohradu	
1.2. Obsahové východiská		

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

1.2.1. Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR	Programovanie rozvoja obce sa v súčasnosti nevyhnutne spája s pojmom integrácie do Európskeho spoločenstva, je však aj prvým krokom k naplánovaniu budúcnosti lokálnou politikou rozvoja. Potreba tvorby programu rozvoja obce je zároveň daná Zákonom 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ktorý ukladá obciam povinnosť vypracovávať a aktualizovať PHRSR podľa potreby. Ďalším dôvodom je koniec platnosti aktuálneho dokumentu ako aj nové Programové obdobie 2021 – 2027. Obec identifikovala potrebu prehodnotenia prioritných problémov ako aj strategických cieľov vzhľadom na nové výzvy súvisiace s pandemickou situáciou a vojnovým konfliktom na Ukrajine a s tým súvisiacou energetickou krízou. Vypracovanie a schválenie PHRSR je zároveň jednou z podmienok pre využitie finančných štátnych zdrojov ako i zdrojov EÚ.
1.2.2. Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúracie stratégie PHRSR	Kataster obce Čamovce, Okres Lučenec, Banskobystrický kraj
1.2.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov	Partnerská dohoda SR 2021 - 2027, Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike, Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025, Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025, Vodný plán Slovenska, Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027, H2ODNOTA JE VODA Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody a ďalšie sektorové strategické dokumenty
1.2.4. Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR	Fáza 1.– Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác – 07/2022 Fáza 2. – Prípravné práce, dotazníkový prieskum, stanovenie predbežnej vízie 08 - 09/2022 Fáza 3. – Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR – 09-12/2022 Fáza 4. – Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorit a strategických cieľov PHRSR – 01-03/2023 Fáza 5. – Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov – 03/2023 Fáza 6. – Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR – 04/2023 Fáza 7. – Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR – 05 - 06/2023

2. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ	
2.1 Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií	
Priorita 1	
Budovanie technickej infraštruktúry	
Aktivita	Stav (splnené / nesplnené/čiastočne splnené – možno uviesť aj rok realizácie)
Výstavba nájomných bytov	nesplnené
Rekonštrukcia domu smútku	nesplnené
Rekonštrukcia miestneho cintorína – oploenie, prístupové chodníky	čiastočne splnené
Vybudovanie obecnej tržnice	nesplnené
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice	čiastočne splnené
Vybudovanie komunitného centra	nesplnené
Rekonštrukcia knižnice, digitalizácia	čiastočne splnené
Vybudovanie kultúrneho domu	nesplnené
Rekonštrukcia klubu dôchodcov	nesplnené
Vybudovanie multifunkčného ihriska	nesplnené
Rekonštrukcia, modernizácia základnej školy	splnené
Rekonštrukcia, modernizácia materskej školy	čiastočne splnené
Vybudovanie/rekonštrukcia školského klubu	čiastočne splnené
Rekonštrukcia, modernizácia školskej kuchyne, jedálne	nesplnené
Vybudovanie/rekonštrukcia školského ihriska	čiastočne splnené
Rekonštrukcia, modernizácia školského dvora	splnené (2019)
Dobudovanie verejného vodovodu	čiastočne splnené
Vybudovanie verejnej kanalizácie	nesplnené
Vybudovanie verejnej ČOV	nesplnené
Rekonštrukcia, údržba vodného zdroja	čiastočne splnené
Rekonštrukcia miestnych parkovísk	čiastočne splnené
Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia - LED svietidlá	splnené (2019)
Rekonštrukcia a modernizácia obecného rozhlasu - bezdrôtový systém	nesplnené
Revitalizácia centra obce	čiastočne splnené
Rekonštrukcia, modernizácia budovy obecného úradu	čiastočne splnené
Vybudovanie/rekonštrukcia mosta, lávky	nesplnené
Budovanie/rekonštrukcie miestnych komunikácií	čiastočne splnené
Rekonštrukcia chodníkov	nesplnené
Vybudovanie/rekonštrukcia parku, lavičiek	nesplnené
Rekonštrukcia, modernizácia detského ihriska	nesplnené
Priorita 2	
Rozvoj ľudských zdrojov	
Aktivita	Stav (splnené / nesplnené)
Realizácia vzdelávacích a motivačných programov	splnené

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Realizácia projektov aktivizácie	splnené
Realizácia projektov zamestnanosti	splnené
Realizácia kultúrno-spoločenských podujatí	splnené
Realizácia športových podujatí	splnené
Podpora folklóru a tradícií	nesplnené
Podpora/rozvoj partnerstiev obcí	splnené
Priorita 3 Sociálno-ekonomický rozvoj	
Aktivita	Stav (splnené / nesplnené)
Realizácia projektu terénnej sociálnej práce	splnené
Realizácia komunitnej práce	splnené
Realizácia zdravotníckej služby	nesplnené
Realizácia občianskych hliadok	nesplnené
Tvorba prostredia pre podnikanie a investorov	nesplnené
Realizácia projektov spolupráce s podnikateľmi	nesplnené
Priorita 4 Ochrana a tvorba životného prostredia	
Aktivita	Stav (splnené / nesplnené)
Odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu	splnené
Realizácia komunitnej práce	splnené
Vybudovanie zberných miest	splnené
Vybudovanie skládky biologicky rozložiteľného odpadu – kompostovisko	nesplnené
Vybudovanie oddychových zón	nesplnené
Výsadba a ochrana zelene	splnené
Realizácia protipovodňových opatrení	splnené
Regulácia potokov, riek	splnené
Priorita 5 Rozvoj turizmu a cestovného ruchu	
Aktivita	Stav (splnené / nesplnené)
Vybudovanie náučného chodníka - GEOPARK	nesplnené
Vybudovanie cyklotrasy	nesplnené
Rozvoj turistiky a agroturistiky	nesplnené
Rozvoj služieb cestovného ruchu	nesplnené
Priorita 6 Podpora propagácie a informovanosti obce	
Aktivita	Stav (splnené / nesplnené)
Skvalitnenie poskytovania informácií na verejných tabuliach	splnené
Tvorba a vydanie propagačných materiálov pre obyvateľov	nesplnené
Tvorba a aktualizácia web stránky,	splnené
Tvorba propagačných materiálov pre návštevníkov a turistov	

2.2 Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala

Na základe zozbieraných informácií bola vypracovaná trajektória vývoja za predpokladu, že nebudú realizované žiadne opatrenia navrhovanej stratégie PHRSR, tzv. nulový variant:

- Zhoršenie životného prostredia
- Zvýšenie produkcie zmesových komunálnych odpadov z dôvodu nedostatočného triedenia KO,
- Zhoršenie stavu miestnych komunikácií a chodníkov,
- Zhoršenie stavu obecných budov,
- Zanedbané verejné priestranstvo,
- Zhoršená verejná bezpečnosť v obci,
- Zhoršenie kvality života obyvateľov,
- Odchod ľudí v produktívnom veku ako dôsledok zhoršenia životných podmienok v obci,
- Starnutie obyvateľstva a zvyšovanie miery ekonomického zaťaženia produktívnej zložky populácie.

Obec Čamovce patrí počtom obyvateľov medzi malé obce a pasuje s odchodom mladých a vzdelaných ľudí do väčších miest a s nedostatkom financií na rozvoj obce. V prípade, že by obec nevytýčila konkrétne ciele a priority, nestanovila konkrétnu rozvojovú politiku a dlhodobú víziu a zároveň by nenapĺňala tieto ciele, spokojnosť obyvateľov so životom v obci by klesla. Strategické rozhodnutia by boli chaotické a nezohľadňovali by názory verejnosti. Využitie verejných financií by nebolo efektívne. Najpravdepodobnejší scenár vývoja bez implementácie stratégie je znižovanie atraktivity obce pre jej obyvateľov a pokračovanie negatívnych demografických trendov. Obec by sa stala neatraktívnou pre zotrvanie občanov v produktívnom veku, ktorým chýbajú služby a infraštruktúra pre ich deti a mládež – detské ihriská, futbalové ihrisko, verejná knižnica, kultúrny dom, materská a základná škola by boli v nevyhovujúcom stave. Nespokojnosť by zapríčinila vyst'ahovanie ekonomicky aktívnych obyvateľov, z čoho by sa následne odvíjali väčšie a ťažšie riešiteľné problémy.

2.3 Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

Obce disponujú kompetenčným zázemím a vymedzenou teritoriálnou pôsobnosťou. Preto aj potenciál obce Čamovce vyplýva z legislatívnych možností a daností samotnej obce. Legislatívne možnosti a systém podpory malých obcí nie je v súčasnosti priaznivý pre ich rozvoj. Kompetencií a úloh, ktoré obce zabezpečujú pribúda, na druhej strane je tu nepomer príjmov z podielových daní, ktoré tvoria najväčšiu časť finančných zdrojov. Dôsledkom stagnácie rozvoja je potom odchod mladých ľudí do väčších miest, čo pre obec znamená ešte väčší úpadok.

Výzvou pre obec bude aj zvýšenie jej konkurencieschopnosti voči iným okolitým obciam, ktoré sú svojou veľkosťou a charakterom porovnateľné s Čamovcami, avšak majú lepšiu dopravnú dostupnosť, lepšiu ponuku občianskej vybavenosti a služieb.

Potenciál obce spočíva v jej polohe, výhodou je vidiecke prostredie, bez väčších zdrojov znečistenia. Potenciál spočíva v možnostiach medziobecnej spolupráce, či medzinárodnej spolupráce s obcami v susednom Maďarsku.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

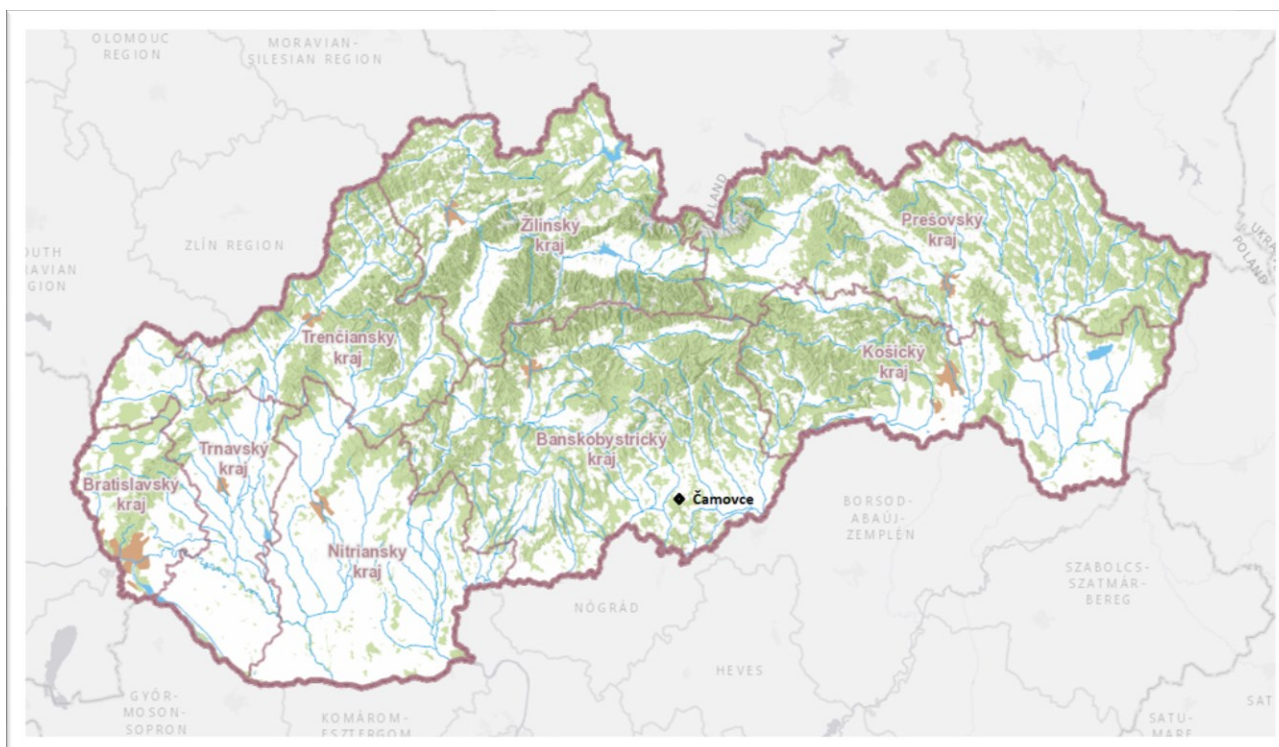
2.4 Analýza východiskovej situácie

2.4.1 História

Vznik obce je datovaný v 12. storočí, doložený je prvou písomnou zmienkou z roku 1240, kde je spomenutá ako Chama. Ďalšie pomenovania obce boli: Chamafalawa (1439), Cschoma (1786), Čoma (1920), až po dnešný názov Čamovce (1948); maďarsky Csoma, Csomatelke. Patrila hradnému panstvu Hajnáčka, Felediovcom a Lórantfyovcom, v 18. storočí Vecsényovcom a Vayovcom. Počas tureckej nadvlády si obyvateľstvo mnoho vytrpelo, až nakoniec Turci obec v roku 1683 vypálili. V roku 1828 tu žilo v 39 domoch 433 obyvateľov. Zaoberali sa najmä poľnohospodárstvom, neskôr pracovali v kameňolome na Belínskom vrchu, kde sa ťaží kvalitný čadič. V roku 1938 po Prvej viedenskej arbitráži bola obec pripojená k Maďarsku až do skončenia druhej svetovej vojny, kedy sa obnovenému Československu vrátila hranica späť.

2.4.2 Zemepisná charakteristika a prírodné zdroje Geomorfologické členenie (poloha) a príroda

Mapa č. 1.: Poloha obce Čamovce na Slovensku

Zdroj: <https://zbgis.skgeodesy.sk/>

Obec Čamovce Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Geomorfológia a poloha

Obec Čamovce leží na juhu stredného Slovenska na súradniciach 48°14'58"S 19°53'12"E. Správne patrí do okresu Lučenec a Banskobystrického samosprávneho kraja. Z historického hľadiska je súčasťou Novohradu. Nachádza sa 22 km juhovýchodne od okresného mesta, 97,5 km juhovýchodne od krajského mesta a 19 km od hraníc s Maďarskom.

Obec nájdeme v Matransko-slanskej oblasti, severnej časti Cerovskej vrchoviny v doline Čamovského potoka – pravostranného prítoku Beliny. Čiastočne sem zasahujú geomorfologické jednotky Hajnáčska vrchovina, Šurická brázda a Blhovská vrchovina. Nadmorská výška v strede obce je 214 m n. m. a v chotári 206 – 584 m n. m. Pahorkatinný až vrchovinný povrch chotára s krátkymi a strmými svahmi, často rozčlenenými výmoľmi, tvoria treťohorné pieskovce, z ktorých vystupujú erózne trosky mladších bazaltov. V katastri obce nájdeme štyri pôdne typy: hnedozeme, kambizeme, luvizeme a pararendziny.

Kataster obce patrí do teplej klimatickej oblasti, priemerná ročná teplota je 8 – 10°C. Najchladnejším mesiacom je január s priemernými teplotami vzduchu nad -2°C. Ročné zrážky sú pomerne nízke, pohybujú sa v rozmedzí 500-750 mm. Oblasť má najviac slnečného svitu (viac ako 1500 hodín ročne) a 50 letných dní, miernou zimou a nízkym počtom dní so snehovou pokrývkou.

Mapa č. 2: Poloha obce Čamovce v okrese Lučenec

Zdroj: <https://zbgis.skgeodesy.sk/>

Hydrologické pomery

Obec patrí do hydrologického rajónu Cerovej vrchoviny. Celá oblasť patrí do povodia Ipľa. Toky nie sú využívané na žiadne účely, kvalita povrchových vôd nie je monitorovaná. Hlavným vodným tokom v obci je *Čamovský potok* (14,2 km), ktorý je pravostranným prítokom Beliny. Pramení v Cerovej vrchovine, v podcelku Hajnáčska vrchovina, na západnom úpätí vrchu Pohanský hrad v nadmorskej výške približne 405 m n. m. *Vidoslavský potok* pramení v 246 m n. m. na obecnej hranici obcí Čamovce a Šurice v juhovýchodnej časti územia obce Čamovce, v extraviláne východne od poľa Čurgovská stráň v Čamovciach alebo v extraviláne južne od lesa a pasienka Fil'akovské zeme v Šuriciach. Od prameňa tečie juhovýchodnou časťou územia obce Čamovce sledujúc hranicu medzi obcami Čamovce a Šurice, preteká lesným a poľnohospodárskym extravilánom, v 234 m n. m. opúšťa priebeh obecnej hranice a vteká na územie obce Čamovce, v 221 m n. m. ľavým brehom obmýva osadu Vidoslav v obci Čamovce, následne vteká z územia obce Čamovce na územie obce Šurice, kde ústi do Čamovského potoka ako jeho ľavostranný prítok. Vidoslavský potok nemá významnejšie prítoky.

V katastrálnom území obce sa nenachádzajú zdroje minerálnych vôd. Kvalita podzemných vôd podľa stupňa kontaminácie sa pohybuje na úrovni 2. a 3. triedy. Zdroje znečistenia vôd, ale ani chránené oblasti pre odber pitnej vody sa v obci nenachádzajú.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Obec fytoгенeticky patrí do oblasti suchomilnej kveteny. Rastlinstvo Novohradu je veľmi bohaté, len v Cerovej vrchovine sa vyskytuje viac ako 1200 druhov vyšších rastlín. Na okolí Fil'akova rastú také vzácne druhy, ako poniklec lúčny čiernasty (*pulsatilla pratensis*), ľan chlpkatý hladkastý (*ssp glabrescens*), ktorý patrí medzi panónske endemity, kavyl' chlpkatý (*Stipa dasphylla*), kavyl' tenkolistý (*stipa tirsia*) a pod. Lesy pokrývajú viac ako 45% územia, z nich 95% tvoria hospodárske lesy. Dúbravami, bučinami a agátinami je zalesnená najmä v južná časť obce.

Živočíšstvo regiónu patrí do paleartickej lesnej zóny a pásma stepí. Z poľovnej zveri tu žijú jeleň, srnka, diviak, liška, zajac, bažanty a iné.

Chránené časti prírody a krajiny

V katastri obce sa nachádzajú chránené územia. Zasahuje sem *chránené vtáčie územie Cerová vrchovina-Porimavie* a *Územie európskeho významu Cerová vrchovina*. Tieto územia podliehajú špeciálnemu režimu manažovania, aby ľudská činnosť nemala negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území. Účelom je zabezpečenie ochrany najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

2.4.3 Výmera obce a využitie pôdy

Tabuľka č. 5:

Celková výmera územia obce Čamovce 12 610 864 m²							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Poľnohospodárska pôda	6 290 184	6 283 046	6 283 046	6 282 293	6 282 293	6 281 676	6 281 072
z toho: orná pôda	3 198 821	3 198 821	3 198 821	3 197 433	3 197 433	3 196 816	3 196 779
- chmeľníca	0	0	0	0	0	0	0
- vinica	753 342	753 342	753 342	753 342	753 342	753 342	753 342
- záhrada	78 958	78 882	78 882	79 517	79 517	79 517	78 950
- ovocný sad	941 942	934 880	934 880	934 880	934 880	934 880	934 880
- trvalý trávnatý porast	1 317 121	1 317 121	1 317 121	1 317 121	1 317 121	1 317 121	1 317 121
Nepoľnohospodársk a pôda	6 320 680	6 327 818	6 327 818	6 328 571	6 328 571	6 329 188	6 329 792
- z toho:							
- lesný pozemok	5 693 945	5 701 007	5 701 007	5 701 007	5 701 007	5 700 826	5 700 826
- vodná plocha	53 543	53 543	53 543	53 543	53 543	53 543	53 678
- zast. plocha a nádvorie	328 029	328 105	328 105	328 858	328 858	328 858	329 579
- ostatná plocha	245 163	245 163	245 163	245 163	245 163	245 961	245 709
Celková výmera	12 610 864	12 610 864	12 610 864	12 610 864	12 610 864	12 610 864	12 610 864

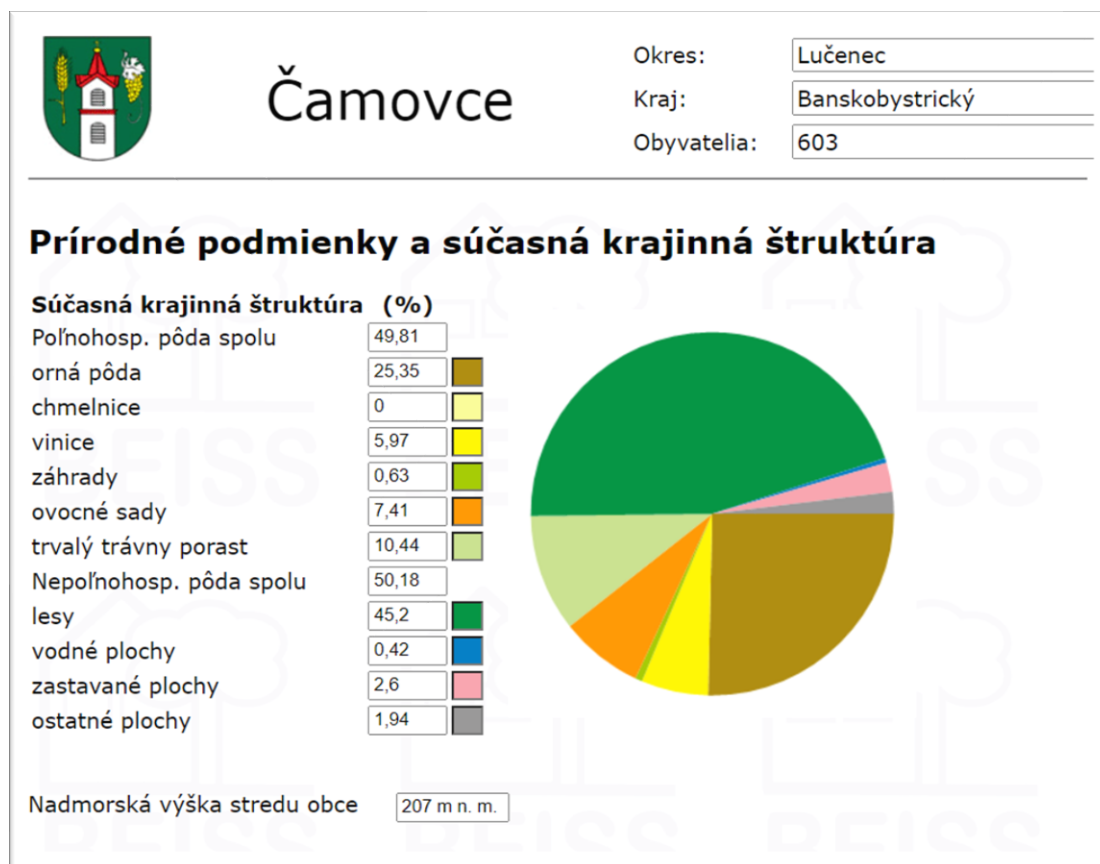
Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Celková výmera obce je 12 610 864 m², pričom pomer poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy je vyrovnaný. Najväčšiu časť zaberajú lesy 45,2%, druhú najväčšiu zložku tvorí orná pôda (25,35%). Najmenšiu časť povrchu obce záhrady a vodné plochy – menej ako 1%. Využitie pôdy sa od roku 2015 zmenilo len minimálne. Najväčšiu zmenu obec zaznamenala pri náraste lesných pozemkov o viac ako 6 800 m². Najviac poľnohospodárskej pôdy obhospodaruje: Zsolt Tódor – SHR.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Graf č. 1

Zdroj: www.beiss.sk, 2020

2.4.4 Demografický vývoj

2.4.4.1 Stav a vývoj počtu obyvateľstva

Obec Čamovce patrí do oblasti stredného Slovenska, pre ktoré je dlhodobo príznačný prirodzený úbytok obyvateľstva pohybujúci sa tesne pod nulovou. Čamovce sú z hľadiska počtu obyvateľov malá obec. Demografický vývoj obce je v posledných siedmich rokoch nepriaznivý, počet obyvateľov v obci klesá. Na úbytok obyvateľstva mala vo väčšej miere vplyv migrácia ako prirodzený prírastok obyvateľstva. V sledovanom období mala obec najviac obyvateľov v r. 2017, najmenej v roku 2021 kedy sa najmä migráciou znížil počet obyvateľov na 562. Pomer počtu žien a mužov v obci je vyjadrený v grafe č. 2. Ako to môžeme sledovať počet mužov počas celého sledovaného obdobia prevláda nad počtom žien..

Tabuľka č. 6: Vývoj počtu obyvateľstva v obci

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Muži	315	316	321	315	306	306	299	300
Ženy	304	307	311	305	297	291	263	266
Spolu	619	623	632	620	603	597	562	566

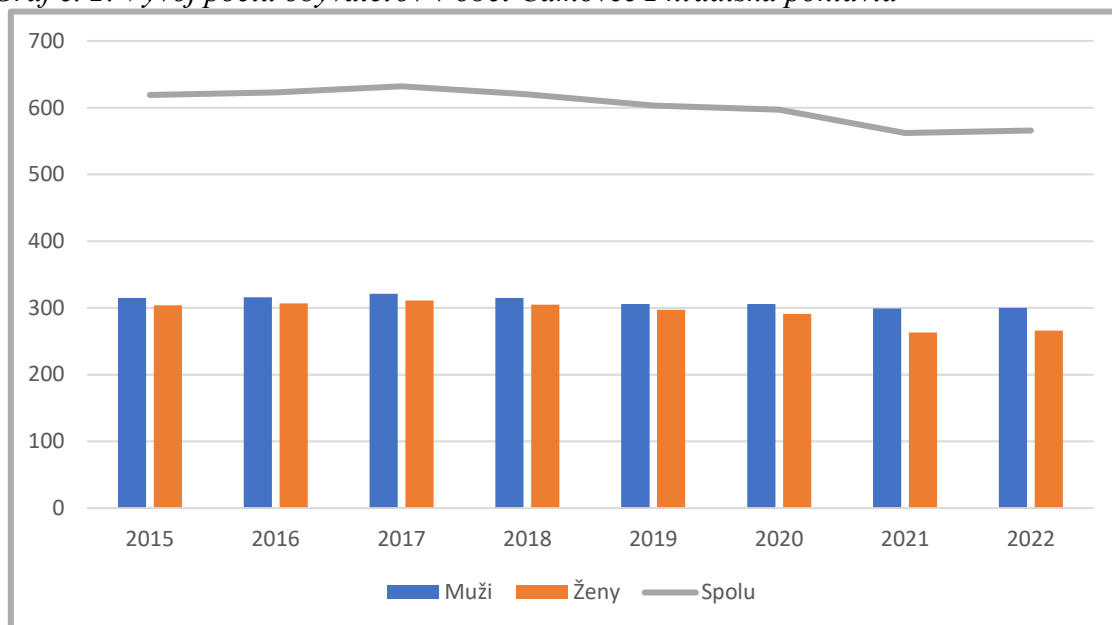
Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Hustota obyvateľstva na km² v obci dosahovala v roku 2015 hodnotu 48,73 obyvateľa na km²; v roku 2021 to bolo 45,32. Pre porovnanie hustota vidieckeho osídlenia na Slovensku je 61,23 (2021) obyvateľa na km².

Graf č. 2: Vývoj počtu obyvateľov v obci Čamovce z hľadiska pohlavia

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>, vlastné spracovanie

Na rozbor najjednoduchších demografických ukazovateľov v obci Čamovce máme k dispozícii údaje o prírastku / úbytku obyvateľstva za roky 2015 – 2021. K 31.12.2014 mala obec 610 obyvateľov. Za sledované obdobie sa v obci narodilo spolu 68 a zomrelo 49 obyvateľov, pričom priemer na 1 rok bol 8,50 narodených a 6,13 zomretých. Celkovo sa prirodzeným pohybom (natalita a mortalita) počet obyvateľov zvýšil o 19.

Tabuľka č. 7: Pohyb obyvateľstva

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Živonarodení	15	8	9	10	6	6	7	7
Zomretí	7	3	2	9	10	8	7	3
Prirodzený prírastok obyv.	8	5	7	1	-4	-2	0	4
Priťahovaní	7	6	13	3	4	9	51	5
Vystaňovaní	6	7	11	16	17	13	98	5
Migračné saldo	1	-1	2	-13	-13	-4	-19	0
Celkový prírastok obyv.	9	4	9	-12	-17	-6	-19	4

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Pri analýze mechanického pohybu obyvateľstva sa pozornosť sústreďuje predovšetkým na migračný pohyb (migrácia = sťahovanie). Celkový počet prisťahovaných za sledované obdobie je 56 a vysťahovaných 103. Ročne sa v priemere do obce prisťahovalo 7,00 a vysťahovalo 12,88 obyvateľov. Celkový efekt je negatívny, migráciou sa počet obyvateľov od konca roku 2015 v obci znížil o 47.

V januári 2022, na základe zverejnených výsledkov SODB 2021 Štatistický úrad SR aktualizoval stav obyvateľov k 1. 1. 2021, ktorý je základom pre bilancovanie každoročných počtov obyvateľstva v obciach SR. Podľa tejto aktualizácie mala obec Čamovce k 1.1.2021 581 (nie 597) obyvateľov. Celkový prírastok obyvateľstva za sledované obdobie je -32.

2.4.4.2 Veková štruktúra obyvateľstva

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva sa dotýka všetkých, je to komplexný demografický jav. Vo vekovej štruktúre sa odráža vývoj základných populačných procesov (pôrodnosti a úmrtnosti). Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. Ako je zrejmé z tabuľky č. 8., uvedený vývoj je charakteristický aj pre obec Čamovce. Došlo k miernemu nárastu obyvateľstva v poproduktívnom veku a stúpol aj index závislosti starých ľudí. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku 68,33% a index ekonomického zaťaženia (Počet osôb v predproduktívnom (0-14) a poproduktívnom veku (65+) k osobám v produktívnom veku (15-64)) je v sledovanom období pomerne stabilný.

Index starnutia na slovenskom vidieku (počet osôb v poproduktívnom veku (65+) k osobám v predproduktívnom veku (0-14)) dosahoval v roku 2021 hodnotu 89,55%, v obci Čamovce je to 58,93%. Toto porovnanie je na prvý pohľad pre obec pozitívne, avšak od roku 2015 došlo k výraznému zvýšeniu indexu starnutia. Ak by mal tento trend pokračovať naďalej, obec bude demograficky starnúť a počet obyvateľstva sa bude naďalej znižovať.

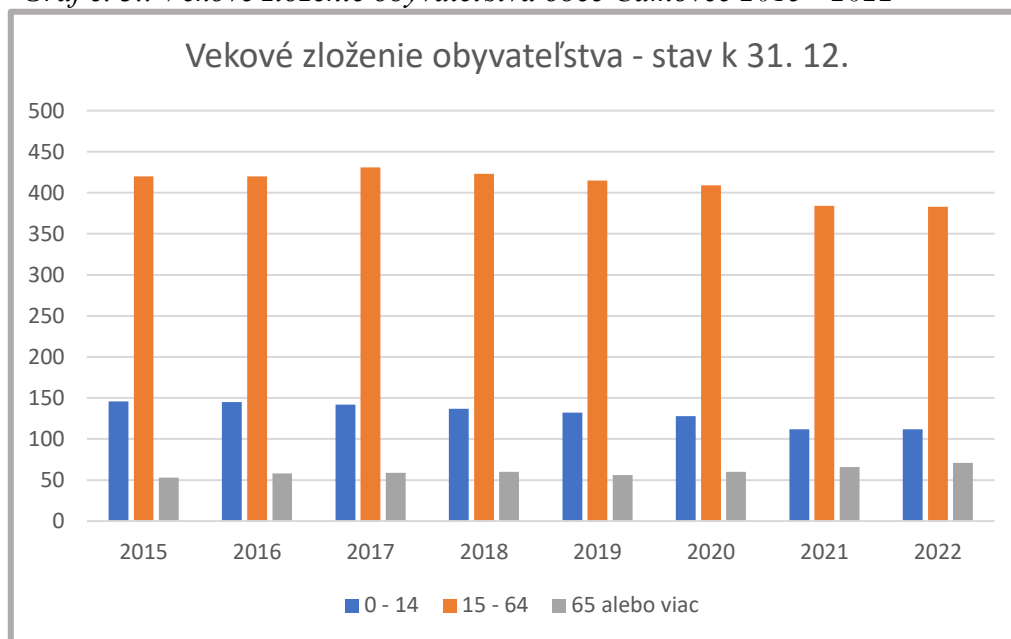
Tabuľka č. 8: Veková štruktúra obyvateľstva

Kategórie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Predproduktívny vek, 0 -14 rokov	146	145	142	137	132	128	112	112
Produktívny, 15-65 rokov	420	420	431	423	415	409	384	383
Poproduktívny, 65 rokov a viac	53	58	59	60	56	60	66	71
Ukazovatele								
Index starnutia ekonomický	36,3	40,00	41,55	43,80	42,42	46,88	58,93	63,39
Index ekonomického zaťaženia	47,38	48,33	46,64	46,57	45,3	45,97	46,35	47,78
Index závislosti mladých ľudí I	34,76	34,52	32,95	32,39	31,81	31,30	29,17	29,24
Index závislosti starých ľudí II	12,62	13,81	13,69	14,18	13,49	14,67	17,19	18,54

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Graf č. 3.: Vekové zloženie obyvateľstva obce Čamovce 2015 - 2022

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>, vlastné spracovanie

2.4.4.3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

Národnosťou sa rozumie príslušnosť osoby k národu, národnostnej menšine alebo etnickej menšine. Pre určenie národnosti nie je rozhodujúca materinská reč, ani reč, ktorú občan prevažne používa alebo lepšie ovláda, ale jeho vlastné rozhodnutie o príslušnosti k národu, národnostnej menšine alebo etnickej menšine.

Tabuľka č. 9: Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	Počet 2011	% 2011	Počet 2021	% 2021
Slovenská	74	12,82	114	19,62
Maďarská	345	59,79	379	65,23
Rómska	146	25,30	58	9,98
Nezistená	12	2,08	30	5,16

Zdroj: SODB 2011/2021

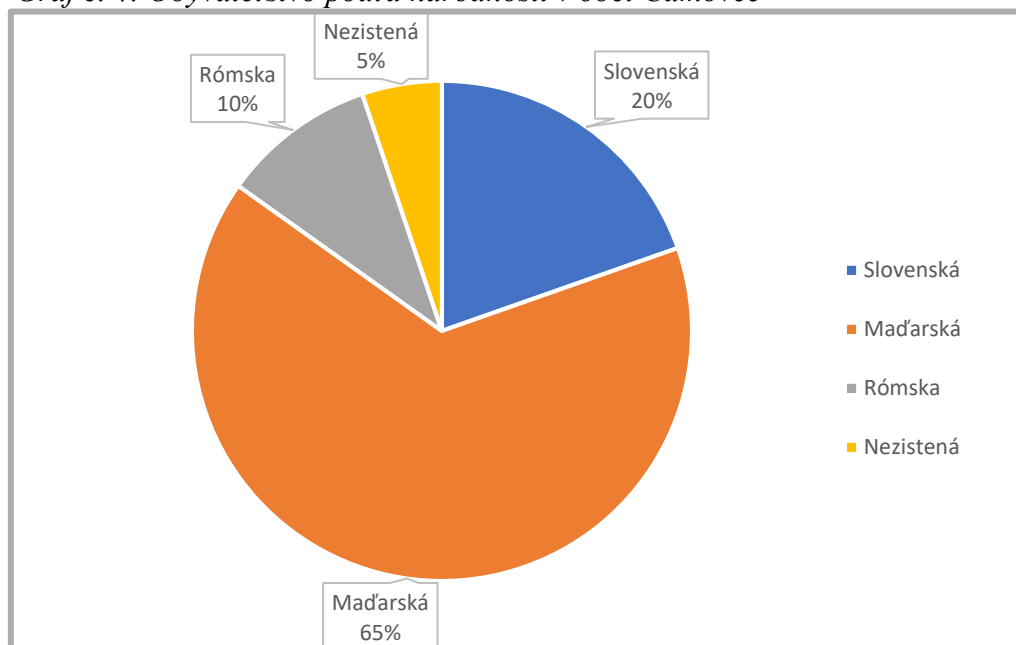
Štruktúru obyvateľov Čamoviec podľa národnosti znázorňuje tabuľka 9., pričom sme vychádzali z výsledkov SODB 2011 a 2021. Vzhľadom na geografickú polohu obce a jej históriu je prirodzené, že obyvateľstvo je rozdelené do viacerých národnostných skupín, pričom slovenská národnosť je v prípade obce Čamovce menšinová. Pre porovnanie uvádzame aj výsledky zo SODB 2011, kedy sa k rómskej národnosti hlásilo 25,30% obyvateľov, v roku 2021 to bolo o 15,32% menej. Navýšili sa však počty obyvateľov hlásiacich sa k maďarskej aj slovenskej národnosti.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

V roku 2019 bola obec Čamovce zaradená do Atlasu rómskych komunít, pričom obec neeviduje žiadne rómske osídlenia. Rómovia bývajú rozptýlene medzi majoritou, ich podiel sa podľa údajov v Atlase pohybuje v intervale 41% - 50%

Graf č. 4: Obyvateľstvo podľa národnosti v obci Čamovce

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

2.4.4.4 Náboženská štruktúra obyvateľstva

Tabuľka č. 10: Obyvateľstvo podľa vierovyznania

Vierovyznanie	Počet 2011	% 2011	Počet 2021	% 2021
Rímskokatolícka cirkev	558	96,71	489	84,17
Evanjelická cirkev aug. vyznania	1	0,17	2	0,34
Gréckokatolícka cirkev	0	0	4	0,69
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0,17	3	0,52
Kresťanské zbory	0	0	3	0,52
Bez vyznania	4	0,69	45	7,75
Nezistené	13	2,25	35	6,02
Spolu	577	100	581	100

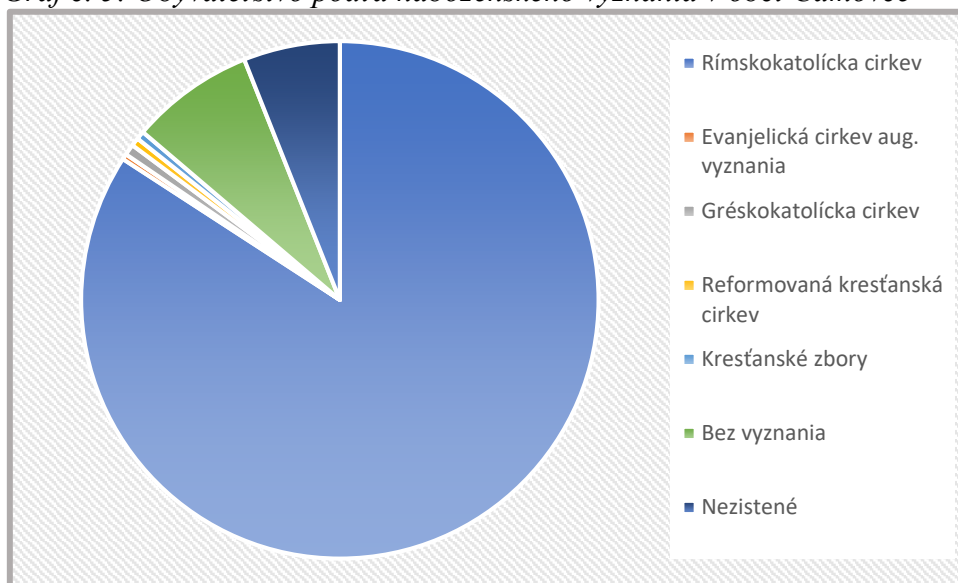
Zdroj: SODB 2011/2021

Pri zisťovaní náboženskej štruktúry obyvateľstva v obci Čamovce sme vychádzali z výsledkov SODB 2011 a 2021. Väčšina obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckemu vierovyznaniu - viac ako 84%, pričom oproti predchádzajúcemu SODB počet obyvateľov hlásiacich sa k tomuto náboženstvu klesol o 12,54%. Výrazný nárast o viac ako 7% zaznamenala skupina obyvateľstva, ktorá sa nehlási k žiadnemu vierovyznaniu.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Graf č. 5: Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania v obci Čamovce

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Obrázok č. 1.: Rímskokatolícky Kostol sv. Anjelov strážcov

Rímskokatolícky kostol sv. Anjelov strážcov, jednolod'ová klasicistická stavba so segmentovo ukončeným presbytériom a vežou tvoriacou súčasť jej hmoty z roku 1846.

Kostol bol upravovaný v roku 1910 a 1946. V interiéri sa nachádza rovný strop s fabiónom. Fasády sú členené lizénovými poľami.

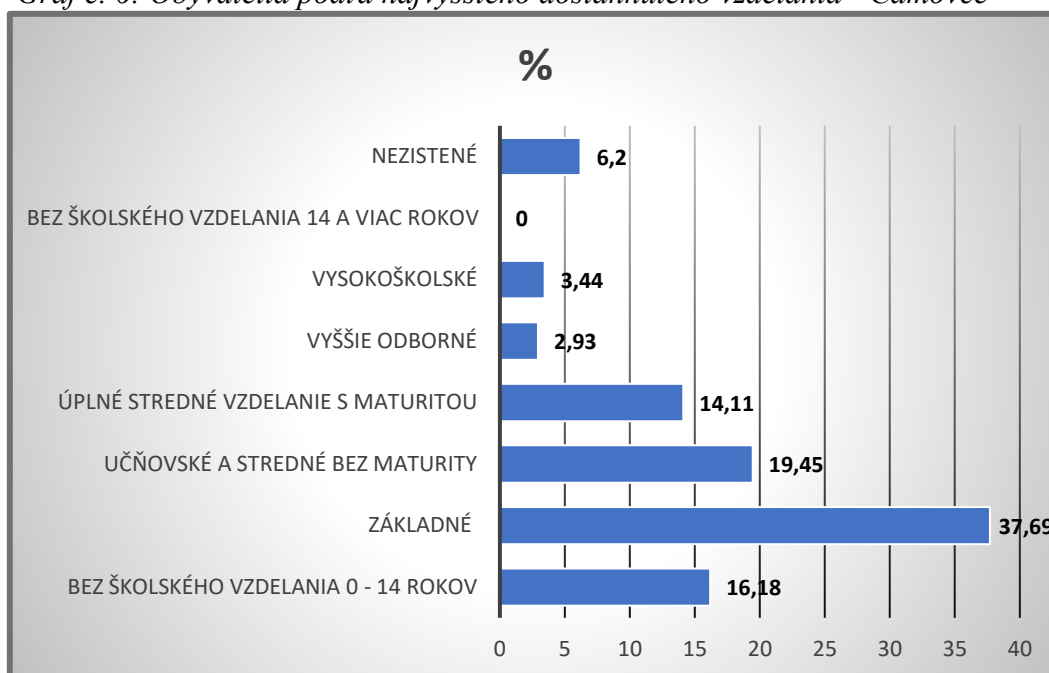
Zdroj: www.wikipedia.org

2.4.4.5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva delí populáciu podľa výšky dosiahnutého vzdelania. Vzdelané obyvateľstvo (na každom stupni) je viac informované, rýchlejšie sa zapája do pracovného procesu, skôr nachádza riešenia aj z krízových situácií, je ochotné meniť zamestnania. Na základe výšky dosiahnutého vzdelania obyvatelia ovplyvňujú ekonomickú dynamiku obce a tým aj rozvoj obce a regiónu. Vzdelanostnú úroveň ovplyvňujú národnosť, stupeň urbanizácie ale i veková štruktúra. Veľká časť obyvateľstva so základným alebo nezisteným vzdelaním pripadá na staršie obyvateľstvo, ktoré je silne zastúpené práve na vidieku.

Graf č. 6: Obyvatelia podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania - Čamovce

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Podľa údajov zo SODB v roku 2021 v obci prevláda obyvateľstvo, ktoré má ukončené základné vzdelanie (37,69%), nasleduje učňovské alebo odborné stredné vzdelanie bez maturity (19,45%) a úplné stredné vzdelanie s maturitou (14,11%). Vysokoškolské vzdelanie absolvovalo 3,44% obyvateľov obce.

Na vidieku je všeobecne vyšší podiel nižšie kvalifikovaných osôb ako v mestách a to aj v dôsledku migrácie, ktorá je sprevádzaná prvkami selektívnosti, pretože z vidieka odchádza prevažne mladá generácia s vysokými kvalitatívnymi charakteristikami. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v Čamovciach je nevyhovujúca pre momentálne potreby trhu práce, najmä po jej silnej orientácii na vedomostnú spoločnosť a využívanie informačno-komunikačných technológií. Na druhej strane stredné vzdelanie obyvateľstva je vhodné pre trh práce na vidieku, predovšetkým pre oblasť poľnohospodárstva, drobného podnikania, remeselné činnosti a cestovný ruch.

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva je jednou z najväčších slabín obce. Všetky ukazovatele obyvateľov sú pod celoslovenským, ale aj regionálnym priemerom. Aj keď sa situácia môže zmeniť u detí,

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

problémom zostáva dospelé obyvateľstvo, ktoré by potrebovalo zvýšenie vzdelanostnej úrovne k tomu, aby sa mohla znížiť nezamestnanosť. Chýba systém celoživotného vzdelávania.

2.4.5 TRH PRÁCE

2.4.5.1 Nezamestnanosť

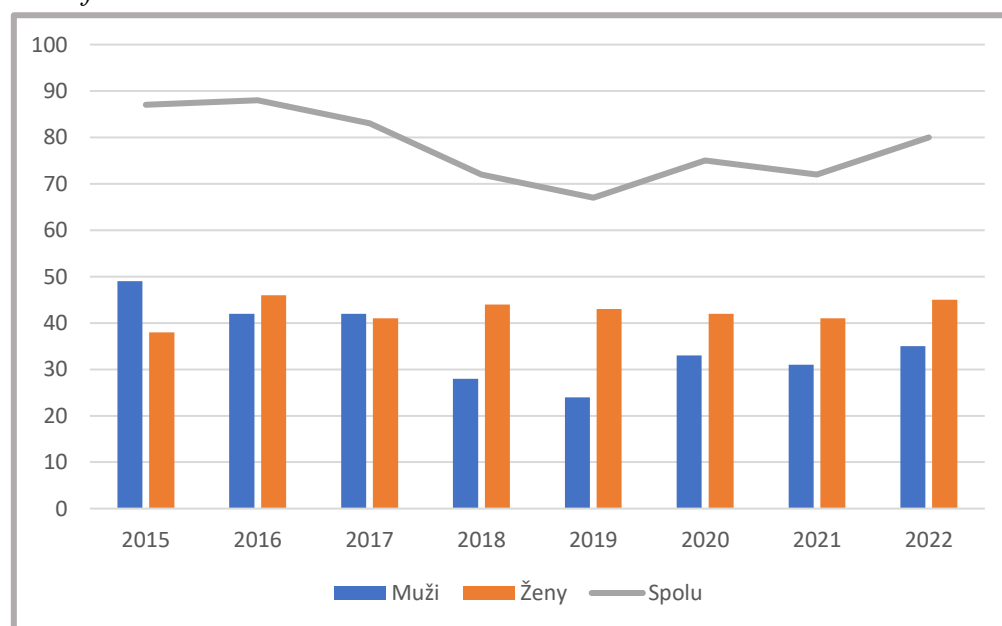
Podiel pracujúcich z celkového počtu obyvateľov v produktívnom veku (15 – 64 rokov) je vo vidieckych regiónoch podstatne nižší ako v mestských regiónoch. Nízky podiel miery zamestnanosti vo vidieckych oblastiach vyplýva zo stále nedostatočnej ekonomickej infraštruktúry a nízkej podnikateľskej hustoty vo vidieckych oblastiach. Z hľadiska nezamestnanosti existujú v SR značné regionálne rozdiely. Regióny s vysokou mierou nezamestnanosti sú sústredené najmä na východnom, južnom a strednom Slovensku. Okres Lučenec bol vzhľadom na vysokú mieru nezamestnanosti (8/2022 – 13,93%) zaradený v roku 2015 medzi najmenej rozvinuté regióny.

Tabuľka č. 11: Nezamestnanosť v obci

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Muži	49	42	42	28	24	33	31	35
Ženy	38	46	41	44	43	42	41	45
Spolu	87	88	83	72	67	75	72	80

Zdroj: Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Graf č. 7.: Počet uchádzačov o zamestnanie v obci Čamovce

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>, vlastné spracovanie

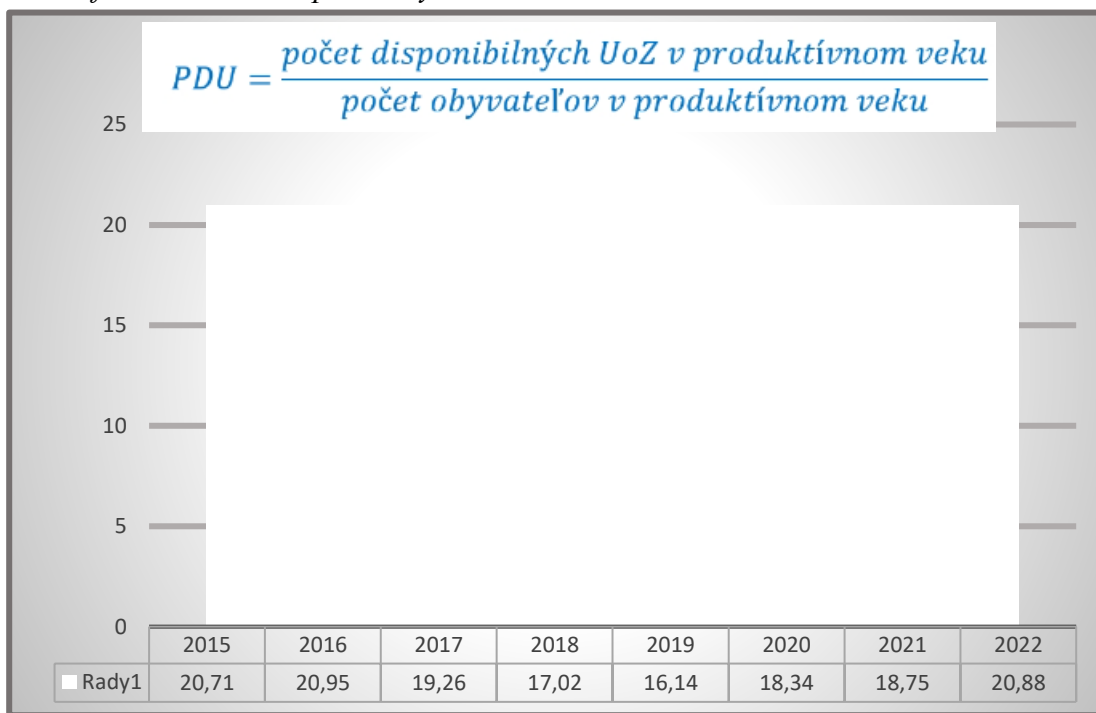

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

V tabuľke č. 11 a grafe č. 7 môžeme sledovať vývoj nezamestnanosti z hľadiska ekonomicky aktívnej ženskej a mužskej populácie v obci. Všeobecne možno povedať, že väčšinou sú nezamestnané ženy, ktoré majú často problém zamestnať sa po materskej dovolenke. Tento trend potvrdzuje aj situácia v Čamovciach, a to vo všetkých rokoch počas sledovaného obdobia. Obec neposkytuje dostatočné množstvo pracovných príležitostí, obyvatelia si hľadajú prácu najčastejšie v okresnom meste Lučenec alebo vo Fil'akove. V susedných obciach majú možnosť sa zamestnať predovšetkým v poľnohospodárstve.

Podiel disponibilných uchádzačov (PDU) v obci je vysoký. Počet evidovaných uchádzačov vzhľadom na klesajúci počet obyvateľstva v produktívnom veku sa znížil avšak PDU v obci prekračuje hodnoty v regióne a okrese. Pre porovnanie, na konci roku 2022 PDU v obci dosiahla 20,88%, v okrese Lučenec 8,43 % a v Banskobystrickom kraji 7,27 %. Od r. 2019 PDU v obci stúpa, čo pripisujeme dlhodobej pandemickej situácii ochorenia Covid-19.

Graf č. 8.: Podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie v obci Čamovce v %

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>, vlastné spracovanie

2.4.6 EKONOMICKÝ ROZVOJ (EKONOMIKA)

2.4.6.1 Obecný rozpočet

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce. Obec ho zostavuje podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Obec hospodári v roku 2022 s vyrovnaným rozpočtom vo výške 391 110,00€. Najväčšiu časť príjmov tvoria príjmy z podielových daní vo výške 221 000,00€. Výdavky sú naplánované vo výške 391 110,00€, najväčšiu časť výdavkov tvoria náklady na mzdy.

Majetok obce v roku 2021 podľa účtovnej závierky mal hodnotu 1 034 792,37€, oproti predchádzajúcemu roku klesol o 24 198,10€. Celková zadlženosť obce sa pohybovala v roku 2022 na úrovni 2,36 %. Celková likvidita v rovnakom roku bola 0,78. Obec by mala zlepšiť svoju finančnú situáciu, keďže tieto ukazovatele nie sú pre Obec pozitívne a zároveň sú častokrát podmienkou čerpania finančných prostriedkov z verejných zdrojov.

2.4.6.2 Malé a stredné podnikanie, samostatne hospodáriaci roľníci

Dôležitými faktormi pre ekonomický rozvoj obce sú taktiež podmienky pre rozvoj podnikania v obci a podnikateľské aktivity súkromného sektora. Priamo v obci sa podnikanie sústreďuje predovšetkým do činnosti fyzických osôb zameraných na podnikanie v oblasti obchodu a služieb.

V obci je ku dňu spracovania dokumentu podľa obchodného registra evidovaných 9 podnikateľských subjektov – spoločností s ručením obmedzeným. V živnostenskom registri je zapísaných 10 subjektov z toho 6 podnikateľov fyzických osôb a 4 právnické osoby.

Občania majú málo skúseností s podnikaním a tým klesá záujem o ekonomickú aktivitu v oblasti služieb, výroby, ale aj pôdohospodárstva, ktoré by mohlo vzhľadom na zdroje obce ovplyvniť ďalší rozvoj obce. Chýba dostupnosť poradenských služieb pre podnikateľov.

2.4.6.3 Cestovný ruch

Samotná obec je pre rozvoj cestovného ruchu málo atraktívna. Len spolu s okolitými obcami a v regionálnom meradle môže mať potenciál pre jeho rozvoj. Predovšetkým v nadväznosti na fakt, že obec je súčasťou cezhraničného geoparku Novohrad – Nógrád, zahŕňajúci územie 30 obcí na slovenskej strane (južné časti okresov Rimavská Sobota, Lučenec) a 64 obcí na maďarskej strane (severná časť Novohradskej župy). Geopark je zaradený do Globálnej aj Európskej siete geoparkov UNESCO. Výhodou obce je blízkosť hranice s Maďarskom a cesta č. 1/71 smerujúca do Maďarska. Jeho súčasťou je aj Čamovský kameňolom, ktorý v celej hrúbke odкрýva bazaltový prúd a zároveň predstavuje aj najreprezentatívnejší odkryv lávového prúdu na území Cerovej vrchoviny. V jeho bezprostrednom podloží vystupujú riečne štrky belinských vrstiev a nižšie aj šikmo zvrstvené pieskovce jalovských vrstiev. Na niektorých miestach môžeme pozorovať aj horné a dolné stĺporadie, ktoré odzrkadľujú obe plochy chladnutia bazaltu (naspodku zvodnelé štrky a vzduch nahor), na ktoré sú stĺpy orientované kolmo. V dvojetážovom kameňolome v súčasnosti neprebíha ťažba bazaltu a piesku. Užívateľom kameňolomu je PK Doprastav a.s., Žilina.

Obec zároveň patrí spolu so obcami Belina, Biskupice, Čakanovce, Čamovce, Radzovce, Ratka, Šiatorská Bukovinka, Šíd, Šurice a mesto Fil'akovo do Mikroregiónu Obručná, ktorý má čo ponúknuť prichádzajúcim turistom. Jeho rozloha je 13 792 ha. Toto združenie obcí je však niekoľko rokov nefunkčné.

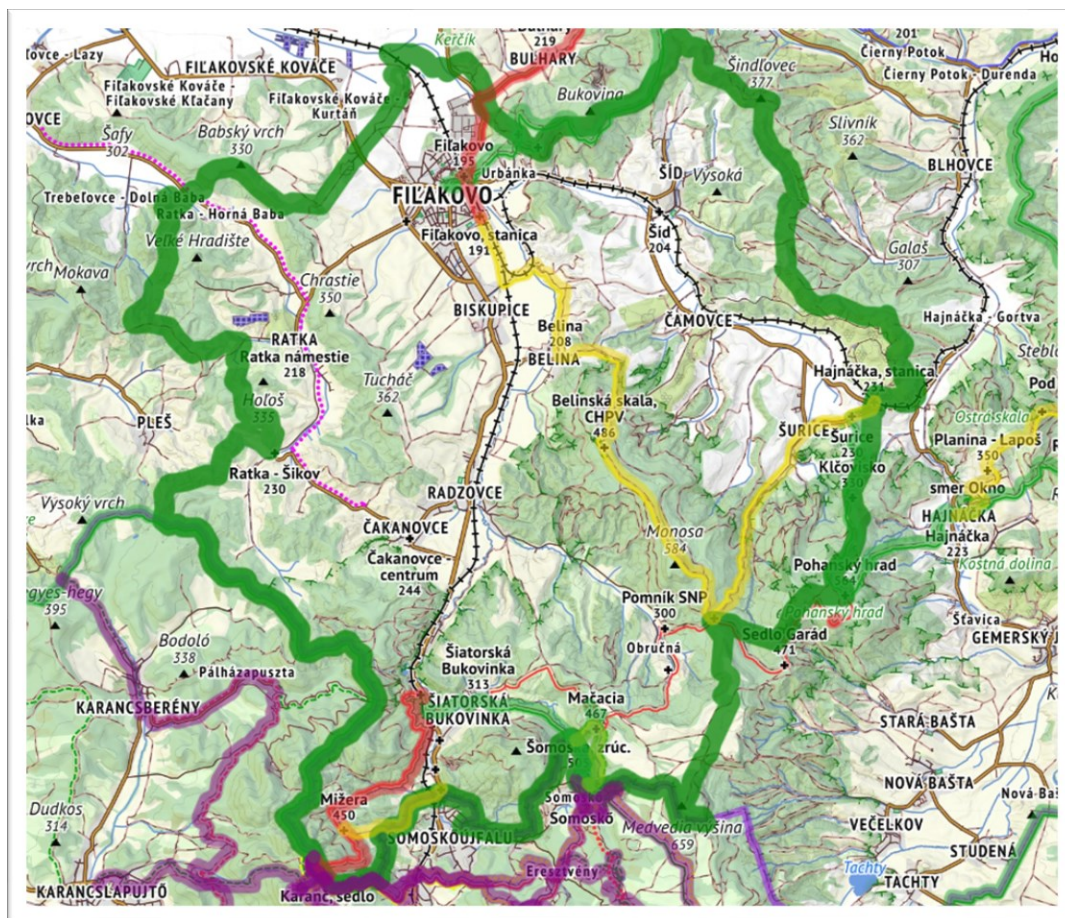

Obec Čamovce
Oblasný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Možné turistické ciele v blízkom okolí:

- Belinské skaly – 3,1 km,
- Soví hrad – 3,2 km,
- Fil'akovský hrad – 5,2 km,
- Zručanina hradu, Hajnáčka – 6,2 km,
- Pohanský hrad, Hajnáčka – 6,2 km,
- Steblová skala, Hajnáčka – 7 km,
- Kostná dolina, Hajnáčka – 7,4 km
- Ragáč, Hajnáčka – 7,7 km,
- Rozhl'adňa na Mačacej – 8 km,
- Kamenný vodopád a hrad Šomoška – 8,8 km,
- Mučinska jaskyňa – 15,8 km,
- Termálne kúpalisko Novolandia – 16km.

Mapa č. 3: Turistické trasy v okolí Čamoviec

Zdroj: www.oma.sk

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Obcou vedie cyklotrasa vychádzajúca z Hajnáčky, odkiaľ sa presuniete po ceste do Novej Bašty. Ďalej pokračujete po poľnej ceste cez Dunivú horu do Šiatorskej Bukovinky. Odtiaľto opäť trasa vedie po ceste cez Fil'akovo a Čamovce až do Šuríc. Posledný úsek do Hajnáčky absolvujete znova po poľnej ceste. Trasa vedie nádherným prostredím chránenej krajinskej oblasti Cerová vrchovina.

Slabinou obce je vybavenie službami a infraštruktúrou cestovného ruchu. Absentujú informácie, ale aj stravovacie a ubytovacie kapacity. Vzhľadom na ponuku, je potrebné rozvíjať najmä doplnkové služby cestovného ruchu, využiť podujatia, ktoré sa v obci usporadúvajú. Chýba aj komplexný marketing a poskytovanie informácií o možnostiach v regióne. Je potrebné rozvíjať možnosti kvalitnej pešej a cyklistickej turistiky s napojením sa na existujúce trasy.

2.4.7 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

2.4.7.1 Inštitúcie a organizácie

Hlavným objektom občianskeho vybavenia v obci je Obecný úrad. Najbližšie zastúpenie štátnej správy sa nachádza v meste Fil'akovo. Jedná sa o Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Daňový úrad. Sociálna poisťovňa a okresný úrad je najbližšie v Lučenci. Taktiež bankový sektor je zastúpený len vo Fil'akove alebo v Lučenci, v obci sa nenachádza žiadny bankomat.

Z hľadiska finančného trhu ako aj z iných hľadísk je pre Čamovce centrom peňažníctva a poisťovníctva mesto Fil'akovo a mesto Lučenec.

Celkovo je občiansky duch u obyvateľov obce priemerný, stráca sa pocit komunity a lokálpatriotizmu, chýbajú občianske a komunitné rozvojové aktivity, informovanosť (nie je dostupný verejný prístup k internetu), prípadne komunitné centrum, ktoré by mohlo podobné aktivity združovať.

Aktívne mimovládne neziskové organizácie v obci Čamovce:

- Rímsko-katolícka cirkev
- Dobrovoľný hasičský zbor
- Urbárska spoločnosť pasienkov a lesov Čamovce OZ
- Združenie maďarských rodičov na Slovensku Základná škola - Alapiskola, Čamovce 33/34 Szlovákiai Magyar Szülők Szövetsége, organizačná jednotka

Obec Čamovce je členom nasledovných organizácií a združení:

- Mikroregión Obručná– tento však nie je aktívny
- MAS OZ Partnerstvo Južného Novohradu

2.4.7.2 Školstvo

Infraštruktúra vzdelávania obce sa skladá zo základnej školy s ročníkmi 1-4 a jednej materskej školy. Základná škola je s vyučovacím jazykom maďarským, aktuálne ju navštevuje 23 žiakov. Materská škola v Čamovciach prevádzkuje školskú jedáleň. Materská škola v Čamovciach má kapacitu 20 žiakov, kapacita nie je plne využitá. Vyučovací jazyk je rovnako maďarský. Budova materskej škôlky by potrebovala vonkajšiu rekonštrukciu. Základná škola je v technicky vyhovujúcom stave. Objekt spĺňa kritériá energetickej efektívnosti.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Značná časť žiakov patrí k rómskemu obyvateľstvu, ktoré sa vyznačuje zlou sociálnou situáciou. Problémom je zlá školská dochádzka žiakov, čo je spôsobené najmä nezodpovednosťou rodičov, ktoré svoje deti nemotivujú. Tento jav hrozí ďalším znižovaním vzdelanostnej úrovne a beznádejnú situáciu obyvateľov na trhu práce. Je potrebné zlepšiť vzťah detí zo školou. K tomu smerujú mimoškolské aktivity organizované školou a neziskovými organizáciami.

V rokoch 2020 – 2022 Obec získala finančnú podporu z Európskeho sociálneho fondu a v rámci Národného projektu "Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II", zabezpečovala aktivity podporujúce vyrovnávanie znevýhodnenia žiakov a zabezpečenie rovnosti príležitostí vo výchovno-vzdelávacom procese.

Deti z obce pokračujú v štúdiu na druhom stupni v Lučenci. V obci je nedostatok príležitostí pre mimoškolskú činnosť detí, kde by mohli aktívne tráviť voľný čas v rôznych krúžkoch, rovnako ako nedostatok priestranstiev a zariadení pre matky s deťmi.

Výrazne sťaženú situáciu z hľadiska vyhovujúceho vzdelania má dospelé obyvateľstvo, ktoré má zväčša základné vzdelanie, resp. nižšie učňovské vzdelanie, čo je v súlade s bývalými potrebami poľnohospodárskeho regiónu a potrebami kovospracujúceho priemyslu. Po reštrukturalizácii hospodárstva sa toto vzdelanie stalo málo konkurencieschopné, sťažujúc tak postavenie obyvateľstva na trhu práce. Priamo v obci nie sú možnosti pre celoživotné vzdelávanie vytvorené, v okolitých centrálnych obciach sú tieto možnosti obmedzené. Obyvatelia využívajú zväčša rôzne kurzy ponúkané úradmi práce.

2.4.7.3 Sociálna a zdravotná starostlivosť

Strategickým cieľom obce Čamovce do roku 2020 s výhľadom do roku 2023 bolo zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce, zvýšiť jej atraktivitu a kvalitu života občanov obce prostredníctvom priorít a opatrení zameraných na rozvoj technickej infraštruktúry, rozvoj ľudských zdrojov, ekonomický a sociálny rozvoj, ochranu a budovanie životného prostredia a zvýšenie propagácie a informovanosti. Je posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Obec nemá pre rozvoj sociálnej sféry vypracovaný komunitný plán sociálnych služieb.

Obec Čamovce zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne činnosti:

- *posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu* – výkon samosprávy vyplývajúci z §34 a 41 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov,
- *základné sociálne poradenstvo* – v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom, ktorí potrebujú pomoc a podporu v rôznych nepriaznivých sociálnych situáciách
- *výkon osobitného príjemcu prídavku na deti, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku* – činnosť je vykonávaná v spolupráci s ÚPSVaR v Lučenci,
- *výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi* – činnosť je vykonávaná v spolupráci s ÚPSVaR v Lučenci,
- *poskytovanie finančnej podpory odkázaným,*
- *utvára podmienky na podporu komunitného života,*
- *zabezpečuje terénnu sociálnu službu,*
- *v prípade potreby zabezpečuje stravovanie odkázaných.*

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Podiel rómskeho obyvateľstva v obci Čamovce nie je oproti iným obciam regiónu odlišný. Čamovce boli zaradené do Atlasu rómskych komunít, pričom v roku 2019 bol podiel rómskych obyvateľov v intervale 41% -50%. Rómska komunita v obci žije integrovane. Podiel občanov, ktorí žijú v zlých sociálnych podmienkach sa v obci zväčšuje. Podmieňuje tento trend hlavne vysoká miera nezamestnanosti. Dlhodobá nezamestnanosť a sociálna exklúzia vyprodukovala niekoľko negatívnych javov v obci. Ide najmä o stratu pracovných návykov, stratu motivácie pracovať, nízka miera podnikavosti, negatívne javy ako alkoholizmus, násilie a drogová závislosť. Osobitným alarmujúcim trendom spôsobeným zlou hospodárskou a sociálnou situáciou je zvyšujúci sa počet neprispôsobivých obyvateľov v obci. V rámci prevencie chýbajú aktivity zamerané hlavne na mládež z problematických rodín s dôrazom na výchovu, vzdelávanie a mimoškolské aktivity. Problémy obec zaznamenala predovšetkým u dospievajúcej mládeže.

Obec zabezpečuje terénnu sociálnu prácu (2020 – do júna 2023), ktorej cieľom je sprístupniť občanom žijúcim v rôznych sociálnych podmienkach existujúce spoločenské zdroje, umožniť im participáciu na rozhodovacích procesoch v spoločnosti a podporovať žiť kvalitnejší, dôstojný život. Terénna sociálna práca je zameraná na prevenciu sociálneho vylúčenia alebo jeho prehlbovania, na uľahčovania života, zmiernovanie dopadov zlej sociálnej situácie: chudoby a sociálneho vylúčenia. Na tento projekt je podporený z európskych finančných zdrojov.

V obci sa nenachádza žiadne zariadenie sociálnej alebo zdravotnej starostlivosti, občania majú možnosť využívať tieto služby v meste Lučenec (22 km) a Fil'akovo (7 km). Obec nemá v súčasnosti zdravotnícke stredisko, ani žiadne privátne alebo štátne ordinácie lekárov. Zdravotnícku starostlivosť zabezpečuje v okrese Nemocnica s poliklinikou v Lučenci. Všeobecný lekár prvého kontaktu, niektorí odborní lekári (gynekológ, zubár) pre väčšinu obyvateľov obce a lekáreň sa nachádzajú v meste Fil'akovo.

2.4.7.4 Služby

V obci sa nachádzajú obchody: potraviny, drogeria. Obec má požiarnu zbrojnicu, ktorá prešla čiastočnou rekonštrukciou. V Čamovciach funguje dobrovoľný hasičský zbor. V Čamovciach sa nachádza cintorín s domom smútku. Dom smútku potrebuje kompletnú rekonštrukciu a cintorín nové oplstenie. Ostatné služby sú k dispozícii v meste Lučenec (22 km) a Fil'akovo (7 km).

2.4.7.5 Kultúra a šport

Kultúra v obci je samozrejmosťou a nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov, ale aj prejavom cielenej kultúrnej ponuky širšej návštevníckej verejnosti danej obce. Je prejavom a symptómom spoločenskej úrovne a kultúrnej vyspelosti daného sídla a regiónu.

Na uskutočnenie kultúrnych akcií v obci je k dispozícii obyvateľom kultúrny dom s kapacitou 150 osôb. Budova neprešla rekonštrukciou. Je v nevyhovujúcom stave.

Najväčší organizátor kultúrnych akcií je Obec. Miestna kultúra sa sústreďuje predovšetkým na aktivity základnej školy a materskej školy, ako aj na podujatia organizované pri významných výročiach alebo udalostiach. Okrem aktivít v rámci základnej a materskej školy však chýbajú výraznejšie mimoškolské aktivity pre deti, ktoré by poskytovali deťom možnosť kvalitného trávenia voľného času.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Tento nedostatok spôsobuje to, že deti čas po škole trávia v skupinách na uliciach, čo spôsobuje negatívne spoločenské javy.

Knižnica v Čamovciach nie je funkčná. Život seniorov obohacuje ich činnosť v Klube dôchodcov, ktorý má v súčasnosti 34 členov.

Pravidelné kultúrne podujatia v obci napr.:

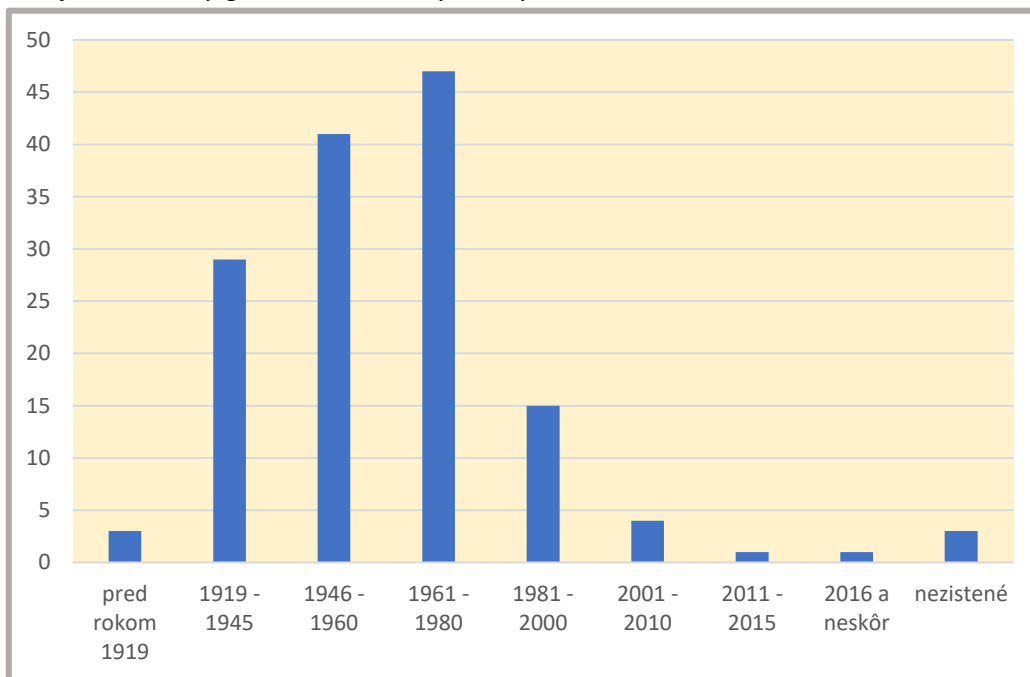
- Deň detí,
- Deň matiek,
- Deň obce

Šport

V obci sa nachádza trávnaté futbalové ihrisko, ktoré využívajú členovia DHZ na tréningy, prípadne mládež a rodičia s deťmi na voľnočasové aktivity. Športové družstvá v obci nie sú, pričom práve športové aktivity a zmysluplné trávenie voľného času by mohli napomôcť čiastočne vyriešiť problematické správanie dospievajúcej mládeže.

2.4.7.6 Bývanie

Graf č. 9: Domy podľa obdobia výstavby v obci Čamovce

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Údaje o stave bytového a domového fondu obce Čamovce sme čerpali z výsledkov SODB 2021. Vo vlastníctve fyzických osôb je 84,72% domov, nasleduje kombinácia vlastníkov na úrovni 9,03%. Viac ako 95,83% domového fondu tvoria rodinné domy, 1 dom je bytový, 1 budova je polyfunkčná.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Bytový fond je celkovo zastaralý. Viac ako 80% domov bolo postavených pred rokom 1980. Po roku 2011 bol skolaudovaný 1 dom. Výstavba nových domov neprebíha. Obyvatelia svoje príbytky postupne rekonštruujú. Od r. 2010 bolo v obci zrekonštruovaných, resp. čiastočne zrekonštruovaných 82 domov.

V obci Čamovce je časť domového fondu neobývaná. Z celkového počtu domov je neobývaných 5. Záujem o výstavbu nových domov je, situáciu komplikujú nevysporiadané pozemky a rozdrobené vlastníctvo.

Tabuľka č. 12: Domový a bytový fond

	Trvalo obývané	Neobývané	Spolu
Počet rodinných domov	130	5	135
Počet bytov	6	0	6

Zdroj: Evidencia OÚ Čamovce

2.4.7.7 Ochrana a bezpečnosť

Obec nemá zriadenú obecnú políciu a nemá tu zastúpenie ani štátna polícia. V obci je požiarne ochrana zabezpečená Dobrovoľným hasičským zborom obce, ktorý bol v rámci kategorizácie hasičských jednotiek (podľa počtu členov, materiálno-technického vybavenia) zaradený do kategórie B. Dobrovoľní hasiči v Čamovciach majú k dispozícii hasičské auto, základnú hasiacu techniku a protipovodňový vozík. Technický stav budovy požiarnej zbrojnice nie je vyhovujúci.

DHZO v prípade potreby vykonáva záchranné práce pri požiaroch, povodniach, dopravných nehodách a iných mimoriadnych udalostiach, podľa vybavenia jednotky. V praxi sa ukazuje, že pri povodniach, veterných smršťach a snehových kalamiťach nie je niekedy možné pokrytie územia okolia obcí iba jednotkou okresného riaditeľstva HaZZ, preto je obyvateľom k dispozícii aj dobrovoľný hasičský zbor obce. DHZ Čamovce sa pravidelne zúčastňuje hasičských súťaží.

Verejné osvetlenie v obci prešlo v roku 2019 kompletnou modernizáciou a rekonštrukciou. Kameraný systém sa v obci nachádza. Je potrebné ho priebežne udržiavať a dopĺňať, nakoľko sa preukázala jeho užitočnosť.

Obec Čamovce má vidiecky charakter a nachádza sa mimo hlavných ciest, ktoré by predstavovali ohrozenie obyvateľstva cestnou dopravou. V obci sa nachádza cesta II./571 a miestne cesty. Automobilová premávka vo vnútri obce je mierna.

2.4.8 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

2.4.8.1 Doprava a cesty

Širšie vzťahy obce Čamovce sú podmienené dopravnými väzbami na sídelnú štruktúru Banskobystrického kraja. Základným druhom dopravy je cestná. V obci sa nachádzajú cesty II. triedy a miestne cesty. Ich povrch je na 80-90% asfaltový. Ich kvalita je však premenlivá, priebežne sa však rekonštruujú.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Obec sa napája na cestu I. triedy 71 (I/71) spájajúcu Lučenec – Fil'akovo a hranicu s Maďarskom v Šiatorskej Bukovinke. Pre obec je toto cestné prepojenie s Maďarskom a okresným mesto významné. Cesta I/71 vedie k nadradenej cestnej sieti I. triedy (štátna hranica SR/A – Bratislava – Nitra – Zvolen – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice – Michalovce – štátna hranica SR/UA), ktorá v zámeroch SR nadobúda nadregionálny význam v súvislosti s budovaním rýchlostnej komunikácie R2, úsek Zvolen – Lovinobaňa - Tomášovce.

V obci je jedna autobusová zastávka. Dopravné spojenie s okresným mestom zabezpečuje 5 priamych spojov počas pracovného dňa a viacero nepriamych spojov s prestupom vo Fil'akove, pričom spojenie s Fil'akovom je veľmi dobré. Cez obec vedie železničná trať. Osobné vlaky zabezpečujú prepravu osôb jednak do Lučenca, ale aj Fil'akova. Najbližšie letisko osobnej prepravy je Sliač – 82 km, Budapešť – 143 km a Košice – 158 km.

S väzbou na susedné obce je potrebné budovať trasy pre cyklistov a upravovať ich pre podporu rozvoja cestovného ruchu.

Miestne komunikácie sú vo vyhovujúcom stave, rekonštrukciu si vyžaduje len jedna z nich (miestne označenie ulice - Tugár). Chodníky v obci absentujú a je nevyhnutné naplánovať ich výstavbu predovšetkým popri hlavnej ceste, ktorá je najfrekventovanejšia.

2.4.8.2 Voda, kanalizácia a plyn

Širšie územie obce Čamovce spadá do povodia horného Ipľa prostredníctvom toku Čamovský potok, ktorý preteká katastrom obce a je aj hlavným recipientom pre odvádzanie povrchových vôd. Zdroje minerálnych vôd sa v obci nenachádzajú.

V obci sa nachádza verejný vodovod. Kvalita podzemnej vody je priemerná. V obci nie je dostupná kanalizácia ani čistiareň odpadových vôd. V obci je veľa žump a septikov, ktoré sa pravidelne vyvážajú cisternou. Tento nedostatok je limitujúcim faktorom ďalšieho ekonomického a sociálneho rozvoja obce. Jednou z prioritných úloh obce bude vybudovanie kanalizácie a ČOV.

Obec je plynofikovaná. Rozvod plynu v obci je na 100 %. Využitie plynu v dôsledku zvyšovania cien sa výrazne znížilo, občania znova prechádzajú na vykurovanie s tuhým palivom, čo postupne zaťažuje životné prostredie.

2.4.8.3 Elektrická energia, osvetlenie a rozhlas

Konfigurácia a počet distribučných trafostaníc vyhovuje pre súčasný stav. Sekundárna sieť je zrekonštruovaná, rozvody sú vedené trasou na betónových stĺpoch, v malých úsekoch (prípojky k domom) sú vybudované aj káblivé rozvody. Najväčší odberateľ: bytové domy, objekty občianskej vybavenosti.

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v priestoroch obecného úradu. Rozvody obecného rozhlasu sú vzdušné. Amplióny sú umiestnené na najfrekventovanejších miestach obce, križovatkách miestnych komunikácií a pred obecným úradom. Bola by potrebná kompletná rekonštrukcia rozvodov aj ampliónov, sú v nevyhovujúcom stave.

2.4.8.4 Environmentálna infraštruktúra

Nakladanie s odpadmi

Za nakladanie s komunálnymi a drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikli na území obce, zodpovedá v súlade so Zákom o odpadoch obec. Čamovce si nastavili systém zberu a nakladania s komunálnymi odpadmi, nakoľko najlepšie poznajú miestne pomery a všetky podrobnosti zavedeného systému zberu. Nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom v obci Čamovce upravuje Všeobecne záväzné nariadenie Obce č. 01/2016. Zber zmesového komunálneho odpadu je zabezpečovaný spoločnosťou Mepos Lučenec s.r.o. podľa harmonogramu zvozu, ktorý je zverejnený na úradnej tabuli obce a obyvatelia sú informovaní aj prostredníctvom miestneho rozhlasu.

V obci sa vykonáva triedený zber odpadov: papier, plasty, sklo, biol. rozložiteľný komunálny odpad. Odpadové hospodárstvo je potrebné zlepšiť, čo naznačuje úroveň triedenia komunálnych odpadov v obci.

Tabuľka č. 13.: Úroveň triedenia komunálnych odpadov v obci

	2019	2020	2021	2022
Miera triedenia KO	8,28 %	8,35%	38,94%	36,04%

Zdroj: OÚ Čamovce

Kvalita ovzdušia a hluk

V obci nie sú žiadne významné zdroje znečistenia. Najproblematickejším faktorom ohrozujúcim kvalitu ovzdušia je kúrenie pevným palivom a cestná doprava, ktorá znižuje kvalitu ovzdušia prašnosťou. Najmä nákladné vozidlá vyvážajúce tovar z čadičového kameňolomu a poľnohospodárske stroje spôsobujú prašnosť.

Obr. č. 1: Kvalita ovzdušia

Čamovce

Okres:

Kraj:

Obyvatelia:

Ovzdušie
Prírodné prvky - antropogénne zmenené
Znečistenie ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami

Znečistenie ovzdušia

Znečistenie CO

Znečistenie SO₂

Znečistenie NO_x

Znečistenie PM₁₀

minimálne

minimálne

minimálne

mierné

Zdroj: www.beiss.sk, 2020

Zeleň a verejné priestranstvá

Vidiek bol vždy spájaný so zdravým/zdravším životným prostredím spojeným s množstvom zelene, verejných priestranstiev, či záhradnej zelene, ktorá plnila ozdravujúcu, estetickú, ale aj funkčnú funkciu. Súčasné vidiecke sídla však majú v dôsledku ľudskej činnosti silne zmenenú štruktúru vegetačných prvkov, preto je nevyhnutné venovať pozornosť starostlivosti o verejnú zeleň. Správa a údržba zelene je jednou zo samosprávnych a v zákone č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení výslovne uvedených kompetencií. Ochrana a budovanie životného prostredia je jedným z opatrení, ktorým sa chce v budúcnosti obec venovať. Obec priebežne verejnú zeleň dopĺňa a zabezpečuje základnú starostlivosť o ňu.

Územie obce sa nachádza mimo ohrozených oblastí Slovenska z hľadiska narušenia životného prostredia. V blízkosti obce sa nachádzajú menšie zdroje znečistenia, predovšetkým sa objavujú rôzne čierne skládky.

2.4.8.5 Informačná spoločnosť a telekomunikácie

V obci je dostupná pevná i mobilné telefónne siete. Telefónne rozvody sú pri hlavnej ceste optické, ostatné sú káblové. Kvalita mobilného signálu komerčných operátorov je kolísajúca slabá až dobrá. Dostupný je optický a mikrovlnný internet, ktorý je poskytovaný komerčnými, ale aj lokálnymi poskytovateľmi.

Zatiaľ sa v obci nenachádza verejný prístup k internetu. Obec svojich obyvateľov o dôležitých správach a udalostiach informuje najmä prostredníctvom verejného rozhlasu, verejnej tabule umiestnenej pri obecnom úrade a čiastočne prostredníctvom webovej stránky obce.

2.4.9 MANAŽMENT A SPRÁVA OBCE

Obecné zastupiteľstvo má 7 poslancov. Obec vykonáva samosprávu v zmysle zákona NR SR č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení. Obecné zastupiteľstvo zriadilo nasledovné komisie: Komisia na ochranu verejného záujmu, Komisia pre šport a kultúru, komisia pre vybavenie sťažností a priestupkov.

Verejné služby v kompetencii Obce Čamovce sú poskytované na zmluvnom základe: SSE, a.s. dodáva elektrickú energiu. Zber tuhého komunálneho odpadu zabezpečuje Mepos Lučenec, s.r.o. Množstvo služieb zabezpečuje obec svojpomocne. Nevyhnutné služby spojené so zimnou údržbou a údržbou verejnej zelene obec zabezpečuje čiastočne samostatne.

Personálne kapacity obecného úradu (zamestnanci):

- celkový počet zamestnancov obce na pracovnú zmluvu (vrátane školských zariadení) – 20
- celkový počet zamestnancov OU v administratíve – 4

2.5 Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

- Existencia nepriaznivých demografických tendencií: zvyšovanie poproduktívnej zložky obyvateľov a globálny trend starnutia obyvateľstva.
- Klimatické zmeny.
- Negatívne zmeny v životnom štýle.
- Hospodárske a spoločenské dopady dlhodobej pandemickej situácie.
- Slabá podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- Nedostatok a nedostupnosť (administratívne a byrokratické bariéry) finančných zdrojov na rozvojové zámery obce.
- Trend presunu časti obyvateľstva z miest do okolitých vidieckych obcí s výhodnejšou polohou a dobrou dostupnosťou.
- Banskobystrický kraj patrí dlhodobo medzi kraje s najväčšou nezamestnanosťou a Lučenec je zaradený medzi najmenej rozvinuté okresy.
- Nedostatočné riešenie problematiky marginalizovaných rómskych komunít

2.5.1 Výsledky dotazníkového prieskumu

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 21 obyvateľov rôznych vekových kategórií, najpočetnejšia bola skupina vo veku 40 – 49 rokov. Prevažná väčšina zúčastnených žije v Čamovciach viac ako 20 rokov a pracujú buď priamo v obci alebo v najbližšom meste Fil'akovo, pričom za prácou alebo školou dochádzajú kombinovane, teda využívajú tak verejnú osobnú prepravu ako aj vlastné auto podľa situácie. S množstvom spojov do mesta sú obyvatelia spokojní (76%). Skupina zúčastnených bola rozmanitá aj z hľadiska vzdelania, prevažuje stredná škola s maturitou alebo bez maturity. 43% zúčastnených žije vo viacgeneračnej domácnosti a ako hlavný dôvod bývania v obci uvádzajú to, že sa tu narodili a vyrastali tu.

Spokojnosť obyvateľov s občianskou vybavenosťou je čiastočná. Chýba im najmä pošta. Dostupnosť všeobecného lekára považuje polovica obyvateľov za uspokojivú a polovica za neuspokojivú. Sociálne služby pre seniorov v obci podľa opýtaných zatiaľ nechýbajú.

O diani obci sú obyvatelia informovaní prostredníctvom miestneho rozhlasu, webovú stránku obce účastníci prieskumu nesledujú. Informovanosť v prevažnej väčšine považujú za dostatočnú.

Voľný čas trávia väčšinou v domácom prostredí alebo mimo obce. Z dotazníkového prieskumu jednoznačne vyplynulo, že možnosti pre voľnočasové aktivity v obci sú nedostačujúce tak pre deti ako aj pre dospelých. Kvalitu života v obci považujú obyvatelia obce za priemernú (76%). Traja obyvatelia uviedli, že plánujú odchod z obce.

Na otázku, ktoré tri oblasti rozvoja by mala samospráva v budúcnosti najviac rozvíjať, obyvatelia odpovedali pomerne jednoznačne. Mali by to byť:

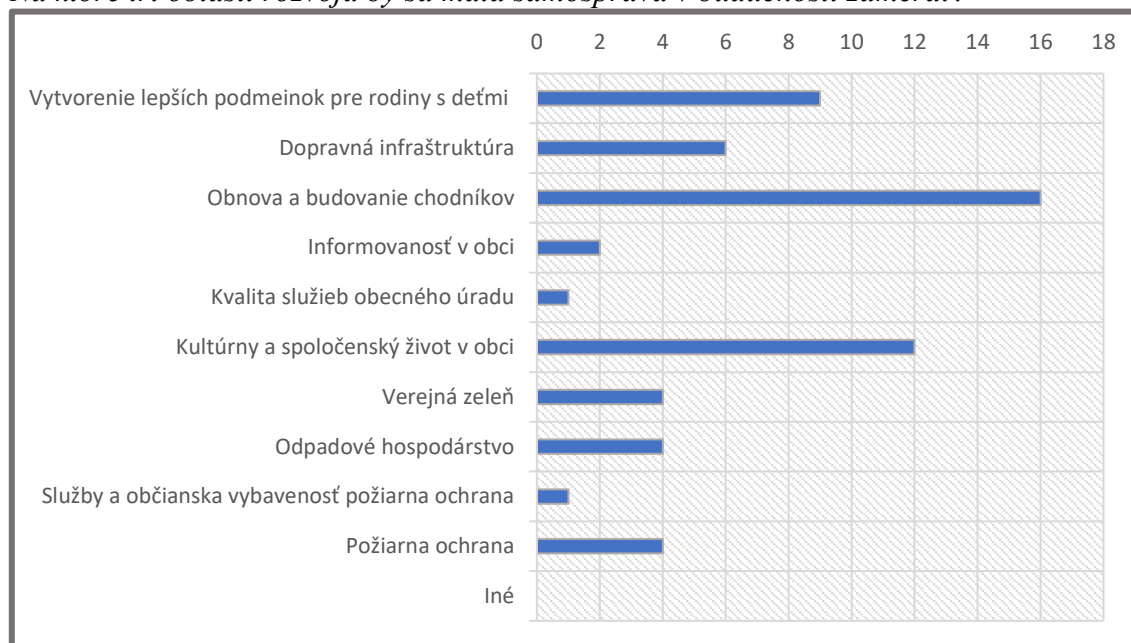
1. Obnova a budovanie chodníkov
2. Kultúrny a spoločenský život v obci
3. Vytvorenie lepších podmienok pre rodiny s deťmi

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Tento výsledok reflektuje aktuálnu situáciu, ktorá je popísaná v analytickej časti, zároveň z nej vychádza stratégia obce na nasledujúce programové obdobie.

*Graf. č. 10: Výsledok dotazníkovej otázky:
Na ktoré tri oblasti rozvoja by sa mala samospráva v budúcnosti zamerať?*

Zdroj: Dotazníkový prieskum, vlastné spracovanie

2.6 Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Nasledujúca tabuľka zachytáva prehľad hlavných výstupov zhodnotenia výziev, potenciálov, limitov a problémov s využitím SWOT analýzy vrátane z nej vyplývajúceho návrhu strategického prístupu

Silné stránky	Slabé stránky
- vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku - prepojenie obecných komunikácií na hlavnú cestnú sieť - blízkosť okresného mesta Lučenec a mesta Fil'akovo - dobré spojenie verejnou osobnou dopravou do miest - nízka zadlženosť obce na úrovni 4,91% - členstvo v MAS Partnerstvo južného Novohradu - členstvo v združení Geopark Novohrad-Nógrád - existujúca plynofikácia obce	- negatívne migračné saldo – prevláda počet vyst'ahovaných - nedostatočný prirodzený prírastok obyvateľstva - vysoká nezamestnanosť v obci a regióne - nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva - málo kvalifikovaných ľudí - neochota vzdelávať sa - slabý potenciál obce pre rozvoj cestovného ruchu - nízka kúpyschopnosť obyvateľstva - slabé skúsenosti obyvateľstva s podnikaním - vysoké náklady na prípravu projektov (projektová dokumentácia)

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

- fungujúca MŠ a ZŠ 1.- 4. - fungujúca terénna práca - fungujúci DHZ so zázemím - funkčná webová stránka obce - relatívne zdravé životné prostredie	- slabo rozvinuté občianske a komunitné aktivity - problematická marginalizovaná rómska komunita: analfabetizmus, kriminalita, strata pracovných návykov, strata kultúrnej identity - chýbajúce mimoškolské aktivity - nevyhovujúci technický stav verejných budov – obecný úrad, kultúrny dom, MŠ - chýba komplexná územno-plánovacia dokumentácia obce - chýbajúca kanalizácia, ČOV - neexistuje infraštruktúra pre rozvoj turizmu - málo kultúrnych a športových aktivít - nedostatočná miera triedenia odpadu - existencia čiernych skládok
Príležitosti	Ohrozenia
- existencia dostatku ľudských zdrojov a vhodných podmienok pre rozvoj poľnohospodárstva - Novohrad – Nógrád geopark - miestna akčná skupina Partnerstvo Južného Novohradu a LEADER - existencia MRK a s tým spojená možnosť lepšieho využívania externých finančných zdrojov - rozvoj nielen cestovného ruchu v rámci cezhraničnej spolupráce - rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov - realizácia obecnej kanalizácie, ČOV - zvýšenie množstva triedeného komunálneho odpadu - rekonštrukcia verejných budov - zvýšenie bezpečnosti v obci vybudovaním kamerového systému - oživenie kultúrneho a spoločenského života po pandémie ochorenia Covid-19 - budovanie funkčných partnerstiev v rámci regiónu	- nepriaznivá politicko-ekonomická situácia v súvislosti s pandemiou a vojnou na Ukrajine - komplikované vzťahy so štátnymi inštitúciami (voda, energetika, policajti, cestári) - budúcnosť MRK a jej odkázanosť na sociálnu starostlivosť - vysoká miera byrokracie pri využívaní cudzích verejných zdrojov (EÚ, štátne zdroje,...) - narastajúca migrácia obyvateľstva za prácou mimo obce a mimo región - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry ako aj verejných budov - negatívne dopady klimatických zmien na poľnohospodárstvo, ale aj život obyvateľov - nedostatok investičného kapitálu

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

V obci Čamovce prevládajú príležitosti nad ohrozeniami a slabé stránky nad silnými. Riešením by mohla byť zdieľaná samospráva ako činnosť obcí založená na spolupráci s niektorými lokálne blízkymi subjektmi miestnej územnej samosprávy, ktorá využíva princípy kooperácie na zdieľanie vedomostí, kvalifikovanej pracovnej sily, kapitálových možností, a to kvôli dosiahnutiu vyšších výnosov z rozsahu a lepšiemu uspokojovaniu potrieb obyvateľov. Spolupráca obcí je príležitosťou na zdieľanie problémov a ich riešení v oblastiach ako sú vodné hospodárstvo, hospodársky rozvoj, poskytovanie sociálnych služieb.

2.7 Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia

Benchmarking môže pomôcť samosprávam ako podklad pre efektívne zabezpečovanie komunálnych služieb, navrhovanie a analyzovanie zmien v alokovaní financií, čo by v značnej miere pomohlo obciam efektívnejšie a rozumnejšie využívať verejné zdroje. Obce by mali zaviesť systém pravidelného hodnotenia a porovnávania ceny, výkonov a kvality poskytovaných komunálnych služieb a výdavkov spojených so zabezpečením verejných služieb, čo v sebe zahŕňa aj spomínaný benchmarking, ktorý preberá skúsenosti zo súkromného sektora. Uvedená analýza môže pomôcť zorientovať sa predstaviteľom samosprávy v objektívnom stanovení nákladov na verejné služby, ktoré samospráva zo zákona poskytuje. V blízkom okolí obce Čamovce sa nachádzajú viaceré samosprávy (Šávoľ, Šíd, Šurice a iné), s ktorými môže obec spolupracovať v zmysle uvedenej analýzy.

2.8 Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Disparity predstavujú rozdielnosť a nerovnosť znakov, javov alebo procesov, ktoré majú územné umiestnenie. V ich dôsledku dochádza k nerovnomernému rozvoju v regiónoch.

Pozitívne disparity – konkurenčná výhoda obce:

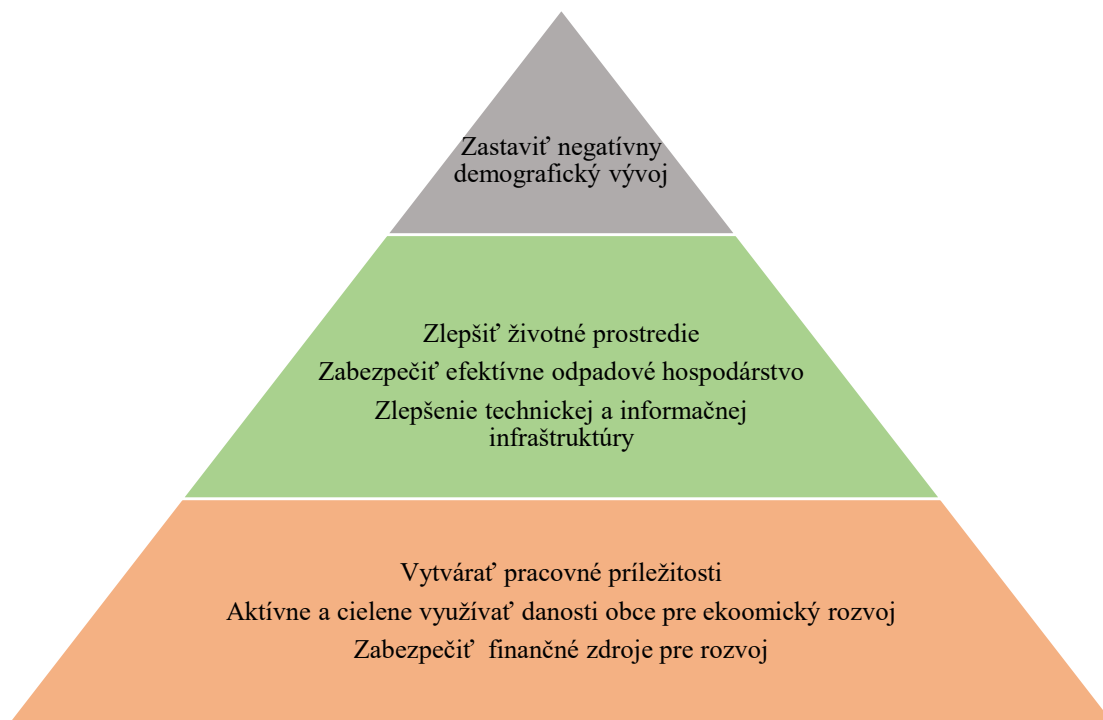
- Geopark Novohrad – Nógrád,
- dvojjazyčnosť územia,
- možnosti cezhraničnej spolupráce,
- prítomnosť MRK v obci a možnosť využitia finančných zdrojov EÚ a štátu na ich integráciu a rozvoj obce.

Negatívne disparity – nevýhody obce:

- nevyhovujúci technický stav niektorých prvkov infraštruktúry,
- vysoký podiel marginalizovanej rómskej komunity a tým spojené negatívne sociálne javy (kriminálnosť, výtržníctvo, sociálne vylúčenie, nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva, ...),
- slabý potenciál rozvoja cestovného ruchu,
- slabý podnikateľský potenciál obyvateľstva,
- nízka kúpyschopnosť obyvateľstva.

2.9 Strom výziev a problémov

3 Rozvojová stratégia

3.1 Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia rozvoja:

Čamovce sú miesto, ktoré spája ľudí a vytvára pre nich plnohodnotný a harmonický domov.

Hlavný cieľ:

Hlavným cieľom je realizovať nový zodpovedný rozvoj, ktorý zlepši život všetkých obyvateľov obce bez rozdielov národnosti, farby pleti, či vierovyznania a vytvorí vhodné podmienky pre plnohodnotný život nielen súčasnej, ale aj budúcich generácií. Obec sa stane miestom, kde susedská spolupatričnosť bude základom zdravej spoločenskej komunity. To všetko s rešpektom k prírodnému a kultúrnemu dedičstvu predošlých generácií.

3.2 Štruktúra priorít a ich väzby

Hlavný cieľ bude napĺňaný prostredníctvom realizácie špecifických cieľov združených do 3 oblastí (priorít), ktoré sú rovnocenné a navzájom na seba nadväzujú:

- *Hospodárska oblasť*
- *Spoločenská oblasť*
- *Environmentálna oblasť*

V týchto prioritných oblastiach bude obec vytvárať podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti

s

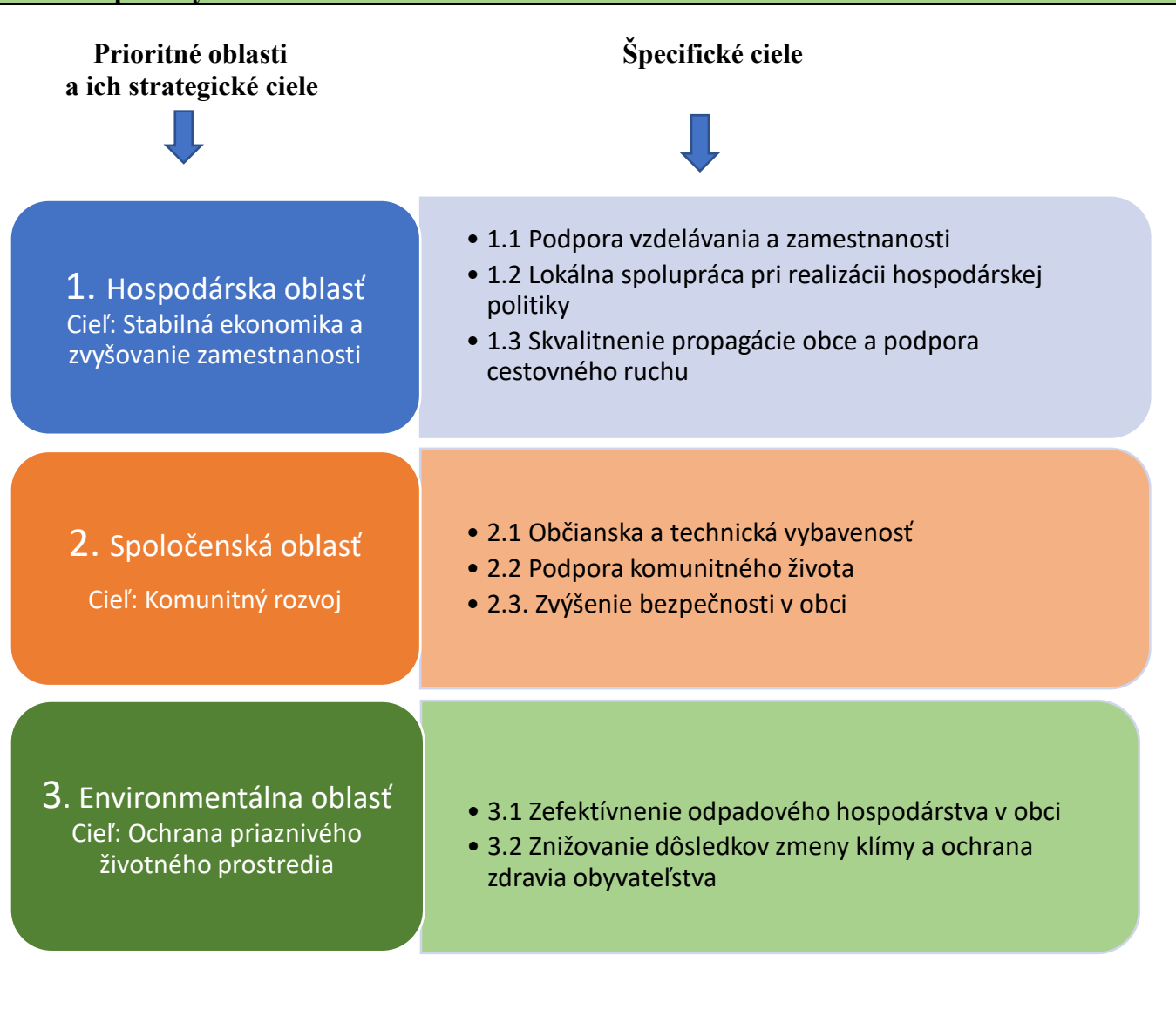

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja a rešpektovaním strategických cieľov VÚC – BBSK. V prioritných oblastiach rozvoja si obec stanovila prioritné oblasti, strategické a špecifické ciele a navrhla opatrenia (aktivity), ktorými tieto ciele chce dosiahnuť.

3.3 Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov

3.3.1 Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority

3.3.2. Detailný popis strategických a špecifických (operatívnych) cieľov a zapojenia partnerov pre implementáciu PRO

1. Prioritná oblasť – Hospodárska

Čamovce sa nachádzajú v okrese Lučenec, ktorý dlhodobo patrí medzi najmenej rozvinuté okresy, teda okresy s vysokou mierou nezamestnanosti. V obci sa miera nezamestnanosti pohybuje od r. 2015 na úrovni 20%, v r. 2021 klesla na necelých 19%. Ide o jeden z najväčších problémov, na ktorý sa následne

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

nabaľujú ďalšie: nízka kúpyschopnosť obyvateľstva, sociálne vylúčenie, kriminalita, nízka kvalita života, atď.

Podpora vzdelanosti a zamestnanosti obyvateľstva ako aj ekonomickej aktivity v prípade malých obcí je výrazne obmedzená, preto sú tieto činnosti doplnené o podporu lokálnej spolupráce pri realizácii hospodárskej politiky, ako jednej z možností riešenia tejto situácie. Práve kooperácia a spolupráca pri riešení spoločných príbuzných problémov môže priniesť reálne pozitívne výsledky a ovplyvniť dynamiku miestnej ekonomiky. Limitujúcim faktorom môže byť záujem ostatných samospráv o takúto spoluprácu a podieľanie sa na realizácii spoločných riešení.

Nápomocná môže byť aj spolupráca s ÚPSVaR a zapájanie sa do výziev na podporu zamestnanosti. Dôležitú úlohu pri hospodárskom rozvoji obce zohráva aj marketing obce a podpora cestovného ruchu. Atraktívne podmienky pre život a trávenie voľného času sú hlavným faktorom, ktorý môže pritiahnúť nových obyvateľov a návštevníkov.

2. Prioritná oblasť - Spoločenská

Dlhodobým cieľom obce Čamovce je realizovať nový zodpovedný rozvoj, ktorý zlepší život všetkých jej obyvateľov. Pre splnenie tohto cieľa boli definované tri špecifické ciele:

- 2.1 Občianska a technická vybavenosť
- 2.2 Podpora komunitného života
- 2.3. Zvýšenie bezpečnosti v obci

Hlavnou úlohou týchto cieľov je zlepšiť vzhľad obce, vybavenosť a celkovú atraktivitu obce a tým zabezpečiť vhodné podmienky pre život obyvateľov. Viaceré verejné budovy sú v nevyhovujúcom technickom stave a potrebujú menšiu alebo väčšiu opravu (MŠ, obecný úrad, kultúrny dom, zbrojnica, dom smútku). Podporovať rozvoj služieb starostlivosti o zdravie obyvateľov a sociálnej inklúzie, riešiť negatívne sociálne javy, ktoré sa v obci objavujú v súvislosti s prítomnosťou MRK. Napomáhať rozvoju susedskej komunity ako základu sociálnych interakcií, organizácie spoločných činností a dosahovania spoločných cieľov.

3. Prioritná oblasť – Environmentálna

Životné prostredie čelí nevídaným výzvam, ktoré predstavujú hrozbu pre súčasnú a budúcu generáciu. Ambiciózne ciele Európskej únie sa nedarí naplňovať a nepomáha tomu ani vojnový konflikt na Ukrajine, ktorý mení priority jednotlivých štátov. Každý jednotlivec, každá samospráva, región a štát sa musia správať zodpovednejšie a prispieť tak k trvalo udržateľnému využívaniu životného prostredia. Stratégia obce pre environmentálnu oblasť vychádza jednak z nadradených strategických dokumentov, ale aj z podmienok, ktoré limitujú malé obce (nízky rozpočet obce pre investície, široké spektrum činností, ktoré samospráva musí zabezpečiť, vysoká byrokracia pri získavaní externých finančných zdrojov, absencia odborných kapacít, ai.). Environmentálna oblasť je zameraná na dva špecifické ciele, ktoré prispievajú jednak k ochrane a zlepšeniu stavu životného prostredia, ale aj k zefektívneniu odpadového hospodárstva.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

PRIORITNÁ OBLASŤ	1. Hospodárska					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
1.1 Podpora vzdelávania a zamestnanosti	2023 - 2028	Hlavný partner	Obec Čamovce	- vysoká nezamestnanosť - hospodárske a spoločenské dopady dlhodobej pandemickej situácie - nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva, málo kvalifikovaných ľudí - žiadne skúsenosti obyvateľstva s podnikaním - narastajúca migrácia obyvateľstva za prácou mimo obce a mimo regiónu - existencia dostatku ľudských zdrojov a vhodných podmienok pre rozvoj poľnohospodárstva		
		Spolupracujúci partneri	Štátne inštitúcie, vzdelávacie inštitúcie			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Stratégia rozvoja udržateľného cestovného ruchu do roku 2030, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, RIÚS BBK, a ďalšie sektorové strategické dokumenty	Priamo a nepriamo podporujúce napĺňanie cieľov v danej oblasti	Ciele: 1.2, 1.3, 2.1	Priama a nepriama podpora dosiahnutia cieľov	Obyvatelia obce, podnikateľské subjekty.	Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva, vyššia kúpyschopnosť obyvateľov, zvýšenie zamestnanosti, zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva.
Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu)						

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Zníženie miery nezamestnanosti v obci	Výsledok	Evidencia UPSVaR	18,75%	15%	Áno
	Počet účastníkov vzdelávacích aktivít	Výsledok	Evidencia OÚ	0	20	Áno
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
1.2 Lokálna spolupráca pri realizácii hospodárskej politiky	2023 - 2028	Hlavný partner	Obec Čamovce	- členstvo v MAS Partnerstvo južného Novohradu - členstvo v združení Geopark Novohrad-Nógrád - slabý potenciál obce pre rozvoj cestovného ruchu - slabo rozvinuté komunitné a občianske aktivity - chýbajúce mimoškolské aktivity - málo kultúrnych a športových aktivít - chýba komplexná územno-plánovacia dokumentácia obce - budovanie funkčných partnerstiev v rámci regiónu		
		Spolupracujúci partneri	Podnikateľské subjekty, susedské samosprávy, neziskové organizácie.			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR			
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia	Priamo a nepriamo podporuje napĺňanie cieľov	Ciele: 1.1, 1.3, 2.1, 2.2	Priama a nepriama podpora dosiahnutia cieľov	Obyvatelia obce, Podnikateľské subjekty,	Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

	regionálneho rozvoja SR, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, RIÚS BBK a ďalšie sektorové strategické dokumenty	danej oblasti			Návštevníci obce a turisti	
Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu						
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Počet podporených spoločných projektov a partnerstiev	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	2	nie
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
<i>1.3 Skvalitnenie propagácie obce a podpora cestovného ruchu</i>	2023 - 2028	Hlavný partner	Obec Čamovce	- členstvo v združení Geopark Novohrad-Nógrád - prepojenie obecných komunikácií na hlavnú cestnú sieť - blízkosť okresného mesta Lučenec a mesta Fil'akovo - absentuje infraštruktúra pre rozvoj turizmu - rozvoj nielen cestovného ruchu v rámci cezhraničnej spolupráce - oživenie kultúrneho a spoločenského života po pandémie ochorenia Covid-19 - budovanie funkčných partnerstiev v rámci regiónu		
		Spolupracujúci partneri	Podnikateľské subjekty pôsobiace v obci, obyvatelia.			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR			

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, RIÚS BBK a ďalšie sektorové strategické dokumenty	Priamo a nepriamo podporuje napĺňanie cieľov danej oblasti	Ciele: 1.2, 2.1,	Priama a nepriama podpora dosiahnutia cieľov	Obyvatelia obce, Podnikateľské subjekty	Zvýšenie atraktivity obce pre bývanie a trávenie voľného času, skvalitnenie služieb poskytovaných samosprávou (Informačná spoločnosť)
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Počet aktivít súvisiacich s propagáciou obce	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	15	Nie
	Počet podporených aktivít zameraných na cestovný ruch	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	3	Nie
	Dĺžka zrekonštruovaného obecného rozhlasu	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	Podľa PD	Nie
PRIORITNÁ OBLASŤ	2. Spoločenská					

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
2.1 Občianska a technická vybavenosť obce	2023 - 2028	Hlavný partner	Obec Čamovce	- slabé skúsenosti obyvateľstva s podnikaním - vysoké náklady na prípravu projektov (projektová dokumentácia) - slabo rozvinuté občianske a komunitné aktivity - problematická marginalizovaná rómska komunita - nevyhovujúci technický stav verejných budov – obecný úrad, kultúrny dom, MŠ - chýba komplexná územno-plánovacia dokumentácia obce - chýbajúca kanalizácia, ČOV - neexistuje infraštruktúra pre rozvoj turizmu - málo kultúrnych a športových aktivít - vysoká miera byrokracie pri využívanie cudzích verejných zdrojov (EÚ, štátne zdroje,...) - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry ako aj verejných budov -vysoké náklady na prípravu projektov (projektová dokumentácia)		
		Spolupracujúci partneri	Podnikateľské subjekty, neziskové organizácie, rozvojové a konzultačné agentúry, štátne organizácie, BBSK			
		Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad
		Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
		Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Program hospodárskeho a	Priamo a nepriamo podporuje napĺňanie cieľov v danej oblasti	Ciele: 1.1, 1.2, 2.2, 2.3, 3.2	Posilňuje napĺňanie daných cieľov	Obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, návštevníci obce
						Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva, zvýšenie atraktivity obce.

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

	sociálneho rozvoja BBSK, Plán udržateľnej mobility BBSK, RIÚS BBK, Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 a ďalšie sektorové strategické dokumenty					
Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu						
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Počet projektových dokumentácií	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	3	Áno
	Kapacita na úpravu odpadovej vody	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	Podľa PD	Áno
	Dĺžka nového potrubia verejnej siete na zber odpadových vôd	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	Podľa PD	Áno
	Dĺžka zrekonštruovaných miestnych komunikácií	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	1	Áno
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
2.2 Podpora komunitného života	2023 - 2028	Hlavný partner	Obec Čamovce	- negatívne migračné saldo – prevláda počet vyst'ahovaných		

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

		Spolupracujúci partneri	Štátne organizácie, BBSK	- nedostatočný prirodzený prírastok obyvateľstva - vysoká nezamestnanosť v obci a regióne - nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva - slabo rozvinuté občianske a komunitné aktivity - problematická marginalizovaná rómska komunita: analfabetizmus, kriminalita, strata pracovných návykov, strata kultúrnej identity - chýbajúce mimoškolské aktivity - málo kultúrnych a športových aktivít		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PRO		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, RIÚS BBK a ďalšie sektorové strategické dokumenty	Priamo a nepriamo podporuje napĺňanie cieľov v danej oblasti	Ciele: 1.1, 1.2, 2.3	Nepriamo podporuje naplnenie cieľa	Obyvatelia obce	Utuženie komunity, zlepšenie spolunažívania obyvateľstva, zlepšenie kvality života.
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Počet kultúrnych podujatí	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	15	Nie

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

	Počet športových podujatí	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	10	Nie
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
2.3 Zvýšenie bezpečnosti v obci	2023 - 2028	Hlavný partner	Obec Čamovce	- vysoké náklady na prípravu projektov (projektová dokumentácia) - nevyhovujúci technický stav verejných budov - problematická marginalizovaná rómska komunita: analfabetizmus, kriminalita, strata pracovných návykov, strata kultúrnej identity - nepriaznivá politicko-ekonomická situácia v súvislosti s pandémiou a vojnou na Ukrajine - zvýšenie bezpečnosti v obci vybudovaním kamerového systému		
		Spolupracujúci partneri	Štátne organizácie, BBSK, Rozvojové a konzultačné agentúry			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, RIÚS BBK a ďalšie sektorové strategické dokumenty	Priamo a nepriamo podporuje napĺňanie cieľov danej oblasti	Ciele: 1.2, 2.1, 2.2, 3.2	Nepriamo podporuje naplnenie daných cieľov	Obyvatelia obce, návštevníci obce	Zníženie kriminality a výtržníctva, zlepšenie kvality života obyvateľstva, zvýšenie bezpečnosti na cestách
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne cieľu)					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

			jeho monit orova nom			
	Dĺžka vybudovaných chodníkov	Výsledok	Eviden cia obecný úrad	0	Podľa PD	áno
	Počet nových jednotiek kamerového systému	Výsledok	Eviden cia obecný úrad	0	5	nie
PRIORITNÁ OBLASŤ	3. Environmentálna					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
<i>3.1 Zefektívnenie odpadového hospodárstva</i>	2023 - 2028	Hlavný partner	Obec Čamov ce	- pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry ako aj verejných budov - negatívne dopady klimatických zmien na poľnohospodárstvo, ale aj život obyvateľov - nedostatok investičného kapitálu - zvýšenie množstva triedeného komunálneho odpadu - nedostatočná miera triedenia odpadu - existencia čiernych skládok		
		Spolupr acujúci partneri	Štátne podniky a organizácie, BBSK, Rozvojové a konzultačné agentúry			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda - Ekologické Slovensko pre budúce generácie, Program Slovensko 2021 – 2027, Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 –	Priamo a nepriamo prispieva k naplneniu cieľov danej oblasti	Ciele: 3.2, 2.1, 1.2.	Nepriamo prispieva k naplneniu daných cieľov	Obyvatelia obce	Zvýšenie kvality životného prostredia, zvýšenie zdravia obyvateľstva

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

	2025, Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025, Stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 a ďalšie sektorové strategické dokumenty					
Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu						
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Zvýšenie miery triedenia komunálneho odpadu	Výsledok	Evidencia obecný úrad	36,04%	55%	áno
	Počet odstránených čiernych skládok	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	5	nie
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
3.2 Zmiernenie dôsledkov zmeny klímy a ochrana zdravia obyvateľstva	2023 - 2028	Hlavný partner	Obec Čamovce	- negatívne dopady klimatických zmien na poľnohospodárstvo, ale aj život obyvateľov - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry ako aj verejných budov - negatívne dopady klimatických zmien na poľnohospodárstvo, ale aj život obyvateľov - nedostatok investičného kapitálu - zvýšenie množstva triedeného komunálneho odpadu - nedostatočná miera triedenia odpadu		
		Spolupracujúci partneri	BBSK, školy, Rozvojové a konzultačné agentúry			

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

				- existencia čiernych skládok		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025, Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025, Stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 a ďalšie sektorové strategické dokumenty	Priamo a nepriamo prispieva k naplneniu cieľov danej oblasti	Ciele: 3.1, 2.1, 1.2.	Nepriamo podporuje naplnenie daných cieľov	Obyvatelia obce	Zdravšie životné prostredie
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Rozšírenie plochy zelene v centre obce	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0 m ²	Podľa projektovej dokumentácie	áno
	Počet vodozádržných opatrení	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	1	áno

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

3.4 Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PHRSR

Návrh jedného zo štyroch prístupov (ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva a stratégie úniku) je výstupom SWOT analýzy. Spravidla je strategický prístup kombináciou viacerých dimenzií stratégie. Stratégia môže byť v tomto zmysle založená na maximalizácii využitia vnútorných zdrojov (ako sú fyzické, nefyzické, alebo organizačné schopnosti, dopyt, jedinečnosť/nahraditeľnosť, vhodnosť, trvácnosť), na využití spolupráce a deľby práce medzi partnerov, na zabezpečení udržateľnosti budovaním robustnosti, resp. rozvojom adaptačných schopností a flexibility v dynamicky sa meniacich a ťažko predvídateľných podmienkach, na prioritě uspokojovania dopytu, či na využití najnovších poznatkov, prístupov a technológií. V súčasnosti sa v rámci rôznych prístupov presadzujú integrované prístupy.

3.5 Partneri pre implementáciu PHRSR a stratégia ich zapojenia

P.č.	Názov	Záujem v konkrétnom projekte v rámci PHRSR	Vyhodnotenie, poznámky
1.	Obecný úrad Čamovce	Výkonný a administratívny orgán	
2.	Aktívni občania	Konzultačný a poradný orgán	
3.	Subjekty pôsobiace v cestovnom ruchu v regióne	Zapojené pri príprave a realizácii nástrojov v oblasti cestovného ruchu	
4.	Zamestnávateľia pôsobiaci v regióne	Spolupráca pri implementácii nástrojov v oblasti zamestnanosti a podnikateľského prostredia	
5.	Susedné obce z regiónu	Spolupráca pri implementácii nástrojov s presahom územia (infraštruktúra, cestovný ruch)	
6.	Rozvojové a konzultačné agentúry	Konzultácia možností získania nenávratných zdrojov pre implementáciu nástrojov.	

4. IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA

4.1. Nástroje na implementáciu stratégie, postup pri implementácii PHRSR (rozdelenie úloh, činností a zodpovedností, časový harmonogram, implementačná štruktúra vrátane princípov, procesov a systému riadenia implementácie a riadenia rizík)

Nástroje (opatrenia/aktivity/investície/programy/projekty) na dosiahnutie špecifického cieľa

Špecifický cieľ	Nástroj/Aktivita/Projekt	Nositeľ projektu/zodpovednosť	Miesto	Časový harmonogram	Monitoring/ukazovatele
1.1.	Podpora vzdelávania a odbornej prípravy z hľadiska relevantnosti pre trh práce	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet účastníkov vzdelávacích aktivít / Zníženie miery nezamestnanosti v obci

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

1.2.	Lokálna spolupráca pri realizácii hospodárskej politiky	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet podporených spoločných projektov a partnerstiev
1.3.	Rekonštrukcia obecného rozhlasu	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Dĺžka zrekonštruovaného obecného rozhlasu
1.3.	Organizácia podujatí spojených s propagáciou obce	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet aktivít súvisiacich s propagáciou obce
1.3.	Aktivity na rozvoj cestovného ruchu v regióne	Obec	Čamovce e	2023 - 2028	Počet podporených aktivít zameraných na cestovný ruch
2.1.	Rekonštrukcia MŠ	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet zrekonštruovaných verejných budov
2.1.	Rekonštrukcia obecného úrad	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet zrekonštruovaných verejných budov
2.1.	Rekonštrukcia kultúrneho domu	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet zrekonštruovaných verejných budov
2.1.	Rekonštrukcia domu smútku	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet zrekonštruovaných verejných budov
2.1.	Projektová príprava ČOV a kanalizácia	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet projektových dokumentácií
2.1.	Vybudovanie ČOV	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Kapacita na úpravu odpadovej vody
2.1.	Vybudovanie kanalizácie	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Dĺžka nového potrubia verejnej siete na zber odpadových vôd
2.1.	Rekonštrukcia ulice „Tugar“	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Dĺžka zrekonštruovaných miestnych komunikácií
2.2.	Organizácia kultúrnych a športových podujatí	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet kultúrnych/športových podujatí
2.3.	Budovanie chodníkov v obci	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Dĺžka vybudovaných chodníkov
2.3.	Budovanie kamerového systému v obci	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet nových jednotiek kamerového systému
3.1.	Podpora domáceho kompostovania	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet domácností využívajúcich domáce kompostovanie BRKO
3.1.	Podpora triedenia KO (burzy, nákup kontajnerov pre triedené zložky KO)	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Zvýšenie miery triedenia komunálneho odpadu
3.1.	Odstraňovanie čiernych skládok	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet odstránených čiernych skládok
3.2.	Podpora biodiverzity	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet vysadených stromov, kríkov a rastlín

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

3.2	Budovanie vodozádržných opatrení najmä bioretenčné systémy, zberné systémy, ai.	Obec	Čamovce	2023 - 2028	Počet vodozádržných opatrení
-----	---	------	---------	-------------	------------------------------

4.2. Systém monitorovania a hodnotenia naplňania PHRSR

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v Programe rozvoja obce. Koordinátorom monitorovania je starosta obce. Úlohou koordinátora bude poslať jedenkrát ročne podkladové materiály a monitorovaciu správu vrátane vyhodnotenia merateľných ukazovateľov všetkým členom monitorovacieho výboru (v prípade obce Čamovce Obecnému zastupiteľstvu).

Výstupom bude monitorovacia správa obsahujúca návrh opatrení a aktualizácie PHRSR. Táto bude schvaľovaná obecným zastupiteľstvom. Opatrenia a aktualizácie schválené zastupiteľstvom sa stanú súčasťou Programu rozvoja obce.

Zákon 309/2014 Z. z. upravuje povinnosť obce predkladať Banskobystrickému samosprávnemu kraju správy o plnení Programu rozvoja obce – do 31. 5.

Názov indikátora/ míľníka/ ukazovateľa efektívnosti	Spôsob monitorovania	Časové body monitorovania	Územná podrobnosť monitorovani a	Zodpovednosť za monitoring
Počet zrealizovaných projektov/nástrojov	Evidencia obce	31.12. v každom roku platnosti	Obec	Starosta obce
Miera plnenia ukazovateľov	Evidencia obce	31.12. v každom roku platnosti	Obec	Starosta obce
Výška preinvestovaných prostriedkov do nástrojov a opatrení	Evidencia obce	31.12. v každom roku platnosti	Obec	Starosta obce

5. PLÁN VYUŽITIA/AKTIVIZÁCIE ZDROJOV VRÁTANE FINANČNÉHO PLÁNU

Plán využitia zdrojov vrátane zostavenia finančného plánu implementácie stratégie je jednou z kľúčových častí podrobného plánu implementácie stratégie. V rámci tejto časti sa stanovujú finančné, ľudské, priestorové, materiálne, prípadne iné zdroje, ktoré sú nevyhnutné pre implementáciu stratégie a zostaví sa plán ich nasadenia v procese implementácie PHRSR vrátane plánu využitia finančných zdrojov. Tieto plány identifikujú objemy finančných a iných zdrojov a alokujú ich podľa účelu, času a miesta ich využitia. Obec Čamovce plánuje na svoje aktivity využiť vlastné zdroje z obecného rozpočtu v kombinácii s možnosťami financovania zo štrukturálnych fondov, fondov Európskej únie a štátnych fondov. V súčasnosti môže obec žiadať o nenávratné finančné prostriedky z operačných programov Programového obdobia 2014 – 2020 do 31.12.2023, ďalej z Plánu obnovy a odolnosti, ktorého cieľom je podporiť reformy a investície pomáhajúce Slovensku dobiehať životnú úroveň priemeru EU (do roku

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

2026). Od roku 2022 je možné žiadať o finančnú podporu z Operačného programu Slovensko (Programové obdobie 2021 – 2027).

Zdroje finančného zabezpečenia*:

- a. Verejné zdroje:
 - štátny rozpočet,
 - štátne účelové fondy (Environmentálny fond, Štátny fond rozvoja bývania, Recyklačný fond), - rozpočet vyšších územných celkov (VÚC),
 - rozpočet obce.
- b. Iné zdroje:
 - prostriedky fyzických osôb,
 - prostriedky právnických osôb,
 - úvery,
 - príspevky medzinárodných organizácií,
 - iné prostriedky.
- c. Doplnkové zdroje finančného zabezpečenia – finančné prostriedky z Európskej únie (Programové obdobie 2021-2027, Operačný program Slovensko)

Identifikátor	Strategický cieľ <i>1. Úspešná a moderná obec</i>	Rok			Predpoklada né investície spolu	Zdroje finančného zabezpečenia *
		N	N+1	N+2		
Špecifický cieľ <i>1.1 Podpora vzdelávania a zamestnanosti</i>		%	%	%	EUR	
Aktivita	Podpora vzdelávania a odbornej prípravy z hľadiska relevantnosti pre trh práce	30	30	40	Podľa potreby	a, b, c
Špecifický cieľ <i>1.2 Lokálna spolupráca pri realizácii hospodárskej politiky</i>						
Aktivita	Lokálna spolupráca pri realizácii hospodárskej politiky	25	25	50	Podľa potreby	a, b, c
Špecifický cieľ <i>1.3 Skvalitnenie propagácie obce a podpora cestovného ruchu</i>						
Aktivita	Rekonštrukcia obecného rozhlasu		100		Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Aktivita	Organizácia podujatí spojených s propagáciou obce	25	30	45	10 000	a, b, c

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Aktivita	Aktivity na rozvoj cestovného ruchu v regióne		50	50	5 000	a, b, c
Špecifický cieľ 2.1 Občianska a technická vybavenosť obce						
Aktivita	Rekonštrukcia MŠ			100	Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Aktivita	Rekonštrukcia obecného úrad			100	Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Aktivita	Rekonštrukcia kultúrneho domu			100	Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Aktivita	Rekonštrukcia domu smútku			100	Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Aktivita	Rekonštrukcia domu smútku			100	Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Aktivita	Projektová príprava ČOV a kanalizácia		50	50	10 000	a, b, c
Aktivita	Vybudovanie ČOV			100	Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Aktivita	Vybudovanie kanalizácie			100	Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Aktivita	Rekonštrukcia ulice „Tugar“			100	Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Špecifický cieľ 2.2 Podpora komunitného života						
Aktivita	Organizácia kultúrnych a športových podujatí	30	30	40	Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Špecifický cieľ 2.3 Zvýšenie bezpečnosti v obci						
Aktivita	Budovanie chodníkov v obci		50	50	Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Aktivita	Budovanie kamerového systému v obci		100		Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c
Špecifický cieľ 3.1 Zefektívnenie odpadového hospodárstva v obci						

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Aktivita	Podpora domáceho kompostovania		50	50	5 000	a, b, c
Aktivita	Podpora triedenia KO (burzy, nákup kontajnerov pre triedené zložky KO)	25	40	35	5 000	a, b, c
Aktivita	Odsťahovanie čiernych skládok	25	25	50	1 000	a, b, c

Špecifický cieľ

3.2 Zmierňovanie dôsledkov zmeny klímy a ochrana zdravia obyvateľstva

Aktivita	Podpora biodiverzity		50	50	5 000	a, b, c
Aktivita	Budovanie vodozádržných opatrení najmä bioretenčné systémy, zberné systémy, a i.		20	80	Podľa projektovej dokumentácie	a, b, c

6. RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA

Popis rizika	Väzba rizika na cieľ resp. nástroj implementácie PHRSR	Zhodnotenie významnosti rizika	Opatrenie na zníženie rizika	Spôsob monitorovania a rizika	Zodpovednosť za monitorovanie a realizáciu opatrenia
Finančné	Prioritná oblasť 1, 2, 3	Vysoká	Nedostatok finančných zdrojov na implementáciu	Aktivita obce v oblasti aktivít regionálneho rozvoja, aktívne vyhľadávanie možností nenávratného financovania	Starosta obce
Dosiahnutia merateľných ukazovateľov	Prioritná oblasť 1, 2, 3	Stredná	Nedosaiahnutia a stanovených hodnôt merateľných ukazovateľov	Reálne stanovenie plánovaných hodnôt	Starosta obce
Legislatívne	Prioritná oblasť 1, 2, 3	Stredná	Prekážka v aktuálne platnej	Analýza legislatívy pred	Starosta obce

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

			legislatíve pri implementácii	prípravou programu	
Personálne	Prioritná oblasť 1, 2, 3	Nízka	Nedostatok personálnych kapacít na implementáciu	Analýza trhu práce, expertov, partnerov	Starosta obce

7. RIADENIE IMPLEMENTÁCIE

V systéme riadenia implementácie PHRSR musí byť predovšetkým presne definovaná úloha jednotlivých subjektov zapojených do realizácie PHRSR, ako aj pravidlá a procesy riadenia implementácie stratégie. V základnej riadiacej štruktúre implementácie stratégie sú diferencované orgány s riadiacou, výkonnou a kontrolnou funkciou. Jednotlivým orgánom riadiacej štruktúry je stanovená ich úloha, právomoci a zodpovednosti. V rámci riadiacej štruktúry implementácie PHRSR využívajú štruktúry spolupráce, ktoré sa osvedčili vo fáze tvorby PHRSR, aby sa zabezpečila kontinuita strategického plánovania.

Názov štruktúry kontroly implementácie PHRSR	Úlohy a kompetencie v rámci implementácie PHRSR			
<i>Zastupiteľstvo</i>	Schvaľovanie PHRSR, prehodnocovanie potreby jeho aktualizácie, monitoring, tvorba projektových zámerov			
<i>Iné stále orgány, kontroly, riadenia a koordinácie v území</i>	Kontrolór obce – kontrola plnenia cieľov, kontrola súladu rozpočtu s PHRSR Čamovce			
Názov štruktúry riadenia implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov	
<i>Riadiaci výbor</i>	Starosta a obecné zastupiteľstvo	Rozhoduje, presadzuje, zadáva úlohy, lobuje smerom k nadriadeným orgánom a zabezpečuje všeobecnú podporu realizácie plánu	Zasadá minimálne 1 krát štvrťročne. Každý člen by mal mať kompetenciu prijať rozhodnutie a mal by zohrávať významnú úlohu v živote obce tak, aby mohol intervenovať pri realizácii a riešiť vznikajúce problémy.	
Názov výkonnej štruktúry v procese implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov	

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

<i>Koordinátor tvorby stratégie</i>	Ing. Milan Haluška EVS Novohrad, Tomášovce	Na základe aktuálnej metodiky a platnej legislatívy koordinuje proces tvorby dokumentu PHRSR a spracováva dokument	Usmerňuje a koordinuje činnosti, aby proces aj výstup boli v súlade s aktuálnou metodikou a platnou legislatívou
<i>Tím pre koordináciu implementácie</i>	Starosta obce, Obecný úrad Čamovce – administratíva	Podieľajú sa na realizácii jednotlivých nástrojov a monitoringu PHRSR. Spracujú hodnotiacu správu. Poskytujú technickú a administratívnu podporu procesom.	Podporná štruktúra pre ostatné štruktúry v procese prípravy a realizácie PHRSR. Dodáva informácie pre potreby implementácie a hodnotenia PHRSR.

8. ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE ZO SPRACOVANIA PHRSR

8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je program na najnižšom stupni verejnej správy, preto z neho nevyplývajú žiadne odporúčania na nižšie úrovne strategického riadenia

Pri spracovaní PHRSR Čamovce sa vychádzalo zo strategických dokumentov na nadradených úrovniach, ktoré boli zohľadnené. Žiadame, aby sa pri aktualizácii strategických dokumentov prihliadalo na prijaté PHRSR na najnižších úrovniach, nakoľko tieto sú ľuďom najbližšie.

8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty

- Obecný úrad Čamovce – výkonný orgán, administratívny orgán. Požaduje sa aby vytváral technické a administratívne zázemie pre implementáciu a monitoring PHRSR*
- Aktívni občania - konzultačný a poradný orgán pri implementácii špecifických nástrojov PHRSR. Požaduje a očakáva sa podávanie pripomienok a návrhov k realizácii PHRSR počas jeho implementácie. Zároveň sa požaduje aktívny prístup pri realizácii jednotlivých nástrojov.*
- Subjekty pôsobiace v cestovnom ruchu v regióne – zapojené pri príprave a realizácii nástrojov v oblasti cestovného ruchu. Požaduje poradenstvo a spolupráca aj počas implementačnej fázy.*
- Rozvojové a konzultačné agentúry – konzultácia možností získania nenávratných zdrojov pre implementáciu nástrojov. Očakáva sa aktívna spolupráca a výmena informácií najmä v oblasti možností získavania nenávratných zdrojov.*
- Zamestnávateľia pôsobiace v regióne – Očakáva sa najmä spolupráca pri implementácii nástrojov v oblasti zamestnanosti a podnikateľského prostredia.*
- Susedné obce z regiónu – Očakáva sa najmä spolupráca pri implementácii nástrojov s presahom územia (infraštruktúra, cestovný ruch)*
- Orgány štátnej správy a regionálnej samosprávy – Očakáva sa spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov. Očakáva sa tiež profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach.*

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

8.3. Závěrečná správa

Program rozvoja obce Čamovce nie je statický, práve naopak ide o živý dokument. Jeho realizácia musí byť spoľahlivo sledovaná. Vzhľadom na to, že tento strategický dokument vznikol v období poznačenom rozsiahlou pandémiou ochorenia Covid-19 a vojnovým konfliktom na Ukrajine, pričom dopady týchto udalostí, či už ekonomické alebo sociálne, môžeme len odhadovať, je jednoznačné, že PHRSR Čamovce musí byť podľa potreby doplňovaný a aktualizovaný. Neistota, ktorú obec prežíva sústreďuje prioritu na základné samosprávne funkcie, nechceme však, aby rozvojové a investičné priority stagnovali.

Pri aktualizáciách je dôležité, aby bolo zachované smerovanie načrtnuté v tomto dokumente, ktoré vzniklo na základe konsenzu s využitím zapojenia širokej verejnosti. V prípade, ak vznikne nová spoločenská potreba, objavujú sa „nové projekty“, mali by prejsť štandardizovanou procedúrou prípravy a pripomienkovania. Až následne by mali byť zaradené do aktualizovaného programu. Je na všetkých aktéroch podieľajúcich sa na plánovaní, aby prispeli svojim dielom k tomu, aby nástroje (projekty) v rámci jednotlivých prioritných oblastí boli zrealizované.

9. VYUŽITÉ LITERÁRNE ZDROJE A INÉ ZDROJE

Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja v. 1.0.4.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Čamovce 2016 - 2023

Štúdia uskutočniteľnosti trás k turistickým atraktivitám v regióne destinácie Turistický Novohrad a Podpoľanie

VÝROSTOVÁ, Eva, 2010. Regionálna ekonomika a rozvoj. Bratislava: IURA Edition. ISBN 978-80-8078-361-7

www.beiss.sk

www.oma.sk

www.camovce.webnode.sk

www.upsvr.gov.sk

<https://zbgis.skgeodesy.sk/>

<http://datacube.statistics.sk/>

www.statistics.sk

10. PRÍLOHY

1. Dotazník

2. Vzor monitorovacej správy

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Príloha č. 1

Vážení obyvatelia obce.

Obec Čamovce v spolupráci s EVS Novohrad pripravuje program rozvoja obce (PRO) na nasledujúce programové obdobie 2021 – 2027. Ide o strategický rozvojový dokument, ktorý má byť nositeľom rozvojovej politiky obce a má vychádzať z predstáv jej vedenia a predstáv jej obyvateľov. Spracovaním PRO dáva obec najavo záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov.

Obyvatelia obce majú možnosť zapojiť sa priamo so svojimi nápadmi do tvorby PRO a to prostredníctvom tohto anonymného dotazníka. Jeho cieľom je zmapovať Vaše potreby, názory a predstavy pre účely krajšieho a plnohodnotného života v obci.

Dotazník v elektronickej podobe nájdete na našej webovej stránke www.camovce.webnode.sk. Pokiaľ chcete dotazník odovzdať v papierovej forme, urobte tak v podateľni obecného úradu najneskôr do **16.09.2022**
Ďakujeme!

DOTAZNÍKOVÉ OTÁZKY

Odpovede označte ☒ vyberte vždy len jednu možnosť!

1. Aký je Váš vek?

- ☐ 15 – 19 rokov ☐ 20 – 29 rokov ☐ 30 – 39 rokov ☐ 40 – 49 rokov
☐ 50 – 59 rokov ☐ viac ako 60 rokov

2. Ako dlho žijete v obci?

- ☐ 0 -5 rokov ☐ 6 -10 rokov ☐ 11 – 20 rokov ☐ viac ako 20 rokov

3. Aké je Vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie?

- ☐ základné ☐ stredná škola bez maturity ☐ stredná škola s maturitou
☐ vysokoškolské I. stupňa ☐ vysokoškolské II. stupňa ☐ vysokoškolské III. stupňa

4. Aké je Vaše sociálne postavenie?

- ☐ zamestnanec
☐ nezamestnaný
☐ nezamestnaný, ale zapojený do činností UPSVaR (aktivačné práce, malé obecné práce)
☐ podnikateľ / živnostník
☐ starobný dôchodca
☐ materská / rodičovská dovolenka
☐ študent
☐ iné

5. Kde pracujete?

- ☐ v obci ☐ dochádzam do susednej obce ☐ dochádzam do mesta

6. Aký je hlavný dôvod, prečo bývate v obci?

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

- ☐ narodil/a som sa tu
- ☐ vyrastal/a som tu
- ☐ priženil / „privydala“ som sa sem
- ☐ pracujem tu
- ☐ mám rád / rada život na vidieku
- ☐ iné

7. Aké je zloženie Vašej domácnosti?

- ☐ jednotlivec ☐ obaja rodičia s dieťaťom / deťmi
- ☐ manželia bez detí, resp. deti sú dospelé a žijú inde ☐ viacgeneračná domácnosť

8. Kde navštevuje Vaše dieťa jasle / škôlku / školu? (ak nemáte deti, otázku preskočte)

- ☐ navštevuje zariadenie v obci ☐ dochádza do susednej obce
- ☐ dochádza do mesta ☐ býva na internáte

9. Akým spôsobom dochádzate Vy alebo Vaše dieťa do práce / školy?

(Odpovedajte, ak Vy alebo vaše dieťa musíte za prácou / školou dochádzať. Ak nemusíte, otázku preskočte)

- ☐ autom ☐ autobusom ☐ vlakom ☐ iné

10. Ste spokojný s množstvom spojov, ktorými sa viete dostať z obce?

- ☐ Áno ☐ Nie, uveďte dôvod
-

11. Aký prvok infraštruktúry Vám v obci chýba resp. je nejaký existujúci prvok dopravno-technickej infraštruktúry, ktorý potrebuje rekonštrukciu alebo je potrebné ho dobudovať? (aj viaceré možnosti)

- ☐ kanalizácia ☐ vodovod ☐ elektrické siete ☐ plynofikácia
- ☐ telekomunikácie ☐ chodníky ☐ tepelné hospodárstvo
- ☐ odpadové hospodárstvo ☐ cestná sieť a dopravné systémy
- ☐ iné

12. Ste spokojný s občianskou vybavenosťou v obci?

- ☐ spokojný ☐ čiastočne spokojný ☐ nespokojný

13. Chýba Vám v obci nejaká služba za ktorou musíte často dochádzať? Ak áno, aká?

- ☐ Áno..... ☐ Nie

14. Potreboval by nejaký člen Vašej rodiny sociálne služby priamo v obci? (Formou domova dôchodcov, pomoc sociálneho pracovníka priamo doma a pod.)

- ☐ Áno..... ☐ Nie

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

15. Ste spokojný s dostupnosťou služieb všeobecného lekára v obci alebo v jej blízkom okolí?

☐ Áno ☐ Nie

16. Triedite odpad?

☐ Áno ☐ Nie

17. Ste dostatočne informovaný o dianí v obci?

☐ Áno ☐ Nie

18. Akým spôsobom Vás obec informuje o dianí vo Vašej obci? (aj viaceré možnosti)

☐ miestny rozhlas ☐ webová stránka ☐ miestne noviny

19. Trávite svoj voľný čas v obci? Ak áno, ako?

☐ Áno..... ☐ Nie

20. Je v obci dostatok možností pre voľnočasové aktivity pre deti?

☐ Áno ☐ Nie

21. Je v obci dostatok možností pre voľnočasové aktivity pre mládež?

☐ Áno ☐ Nie

22. Ako ste si zriadili internetové pripojenie?

☐ Od poskytovateľa, ktorý má svoju sieť priamo v obci ☐ od iného poskytovateľa

23. Keby ste mali ukázať novému návštevníkovi resp. obyvateľovi iného kraja/ okresu obec, kam by ste ho vzali?

.....

24. Aká je podľa Vás kvalita života v obci?

☐ Veľmi dobrá ☐ dobrá ☐ priemerná ☐ zlá

25. Plánujete ostať bývať v obci? Ak nie, čo by Vás presvedčilo ostať?

☐ Áno ☐ Nie

26. Máte nejaký podnikateľský zámer, ktorý by sa dal v obci realizovať? Ak áno, stručne ho popíšte.

☐ Áno ☐ Nie

.....
.....

27. Na ktoré 3 oblasti rozvoja obce by sa mala samospráva v budúcnosti sústrediť?

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

- ☐ vytvorenie lepších podmienok pre rodiny s deťmi
- ☐ dopravná infraštruktúra
- ☐ obnova a budovanie chodníkov
- ☐ informovanosť v obci
- ☐ kvalita služieb obecného úradu
- ☐ kultúrny a spoločenský život
- ☐ verejná zeleň
- ☐ odpadové hospodárstvo
- ☐ služby a občianska vybavenosť
- ☐ požiarna ochrana
- ☐ iné , špecifikovať

28. Priestor pre ďalšie návrhy na zlepšenie života v obci neobsiahnuté v otázkach:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ďakujeme za Vašu účasť!

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

Príloha č. 2

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čamovce 2023 - 2028

Monitorovacia správa
Hodnotenie ukazovateľov plnenia strategických cieľov

V obci Čamovce, dňa

Vypracoval:

Schválil:

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

PRIORIT NÁ OBLASŤ	1. Hospodárska					
Špecifické ciele	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorov anom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Interpretá cia (nárast, stagnácia, pokles)
<i>1.1 Podpora vzdelávania a zamestnano sti</i>	Zníženie miery nezamestn anosti	Výsledok	Evidencia UPSVaR	18,75%	15%	
	Počet účastníkov vzdelávací ch aktivít	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	20	
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorov anom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Interpretá cia (nárast, stagnácia, pokles)
<i>1.2 Lokálna spolupráca pri realizácii hospodársk ej politiky</i>	Počet podporený ch spoločných projektov a partnerstie v	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	2	
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorov anom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Interpretá cia (nárast, stagnácia, pokles)

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

1.3 <i>Skvalitnenie propagácie obce a podpora cestovného ruchu</i>	Počet aktivít súvisiacich s propagáciou obce partnerstiev	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	15	
	Počet podporených aktivít zameraných na cestovný ruch	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	3	
	Dĺžka zrekonštruovaného obecného rozhlasu	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	Podľa PD	
Popis kvalitatívneho stavu plnenia opatrení Ciel'a 1	<i>Popis k hodnoteným ukazovateľom s konštatovaním kvalitatívneho posunu príp. dovysvetlenie neplnených ukazovateľov (prečo nedošlo k plneniu) a plnených ukazovateľov (kde nastal najvýznamnejší posun resp. čo sa preukázalo počas obdobia ako najvýznamnejšie) Popíšte nielen výsledky ale aj dopady aj mimo opatrenia</i>					
PRIORITNÁ OBLASŤ	2. Spoločenská					
Špecifické ciele	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
2.1 <i>Občianska a technická vybavenosť</i>	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Interpretácia (nárast, stagnácia, pokles)
	Počet projektových dokumentácií	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	3	

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

	Kapacita na úpravu vody	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	Podľa PD	
	Dĺžka nového potrubia verejnej siete na zber odpadových vôd	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	Podľa PD	
	Dĺžka zrekonštruovaných miestnych komunikácií	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	1	
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Interpretácia (nárast, stagnácia, pokles)
2.2 <i>Podpora komunitného života</i>	Počet kultúrnych podujatí	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	15	
	Počet športových podujatí	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	10	
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Interpretácia (nárast, stagnácia, pokles)
2.3 <i>Zvýšenie bezpečnosti v obci</i>	Dĺžka vybudovaných chodníkov	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	Podľa PD	
	Počet nových jednotiek	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	5	

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

	kamerových o systéme					
Popis kvalitatívneho stavu plnenia opatrení Cieľa 2	<i>Popis k hodnoteným ukazovateľom s konštatovaním kvalitatívneho posunu príp. dovysvetlenie neplnených ukazovateľov (prečo nedošlo k plneniu) a plnených ukazovateľov (kde nastal najvýznamnejší posun resp. čo sa preukázalo počas obdobia ako najvýznamnejšie) Popíšte nielen výsledky ale aj dopady aj mimo opatrenia</i>					
PRIORITNÁ OBLASŤ	3. Environmentálna					
Špecifické ciele	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne cieľu)					
3.1 Zefektívnenie odpadového hospodárstva v obci	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Interpretácia (nárast, stagnácia, pokles)
	Zvýšenie miery triedenia komunálneho odpadu	Výsledok	Evidencia obecný úrad	36,04%	55%	
	Počet odstránených čiernych skládok	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	5	
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Interpretácia (nárast, stagnácia, pokles)
3.2 Znižovanie dôsledkov zmeny klímy a ochrana zdravia obyvateľstva	Rozšírenie plochy zelene v centre obce	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0 m ²	Podľa projektovej dokumentácie	

Obec Čamovce
Obecný úrad, Čamovce 69, 986 01 Fil'akovo

	Počet vodozádrž ných opatrení	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	1	
Popis kvalitatívne ho stavu plnenia opatrení Cieľa 3	<i>Popis k hodnoteným ukazovateľom s konštatovaním kvalitatívneho posunu príp. dovysvetlenie neplnených ukazovateľov (prečo nedošlo k plneniu) a plnených ukazovateľov (kde nastal najvýznamnejší posun resp. čo sa preukázalo počas obdobia ako najvýznamnejšie) Popíšte nielen výsledky ale aj dopady aj mimo opatrenia</i>					